

Macar - Çek hududunda iki taraf arasında çarpışma oldu

Şarktaki imar hareketine bir misal

Yazan: ASIM US

Erzincan demiryolunun açılması vesilesiyle bu havalide kısa bir tetkik seyahati yapmış olan arkadaşlar kalplerimize ferah verici haberler getirdiler: Muhterem İsmet İnönü'nün başvekil sıfatıyla Şark vilayetlerini imar etmek üzere vaktile aldığı kararların tatbik sahasında güzel neticeler vermekte olduğunu söylediler. O zaman hükümetin Erzincan havalisinde alınmasına lüzum gördüğü tedbirler şunlardır:

- 1 - Bataklıkların kurutulması.
- 2 - Ovanın sulanması.
- 3 - Dağlardan ovaya inen yan derelerin sel tahribatına nihayet verilmesi.
- 4 - Erzincana 20 kilometre mesafede bulunan Gırlavik şelâlesinden elektrik istihsal edilerek milli ihtiyaçlara göre endüstriler kurulması.

5 - Umumi Harpte ve istilâlarda nüfusun üçte ikisini kaybetmiş olan Erzincan ovasına muhacirler yerleştirilmesi.

6 - Şimendiferin bir gün evvel ikmal edilmesi.
Bu kararların şimdiki kuvveti tahkikinden elde edilen neticeye gelince, Sivastan Erzuruma doğru yapılmakta olan demiryolu Erzincana bir sene evvel gelmiştir.

Diğer taraftan Erzincandaki bataklıklar kurutulmağa başlanmıştır. Bilhassa bunların en büyük olan Nörkâh bataklığında on dört kilometre tulünde, on metre arzında, iki metre derinliğinde büyük bir kanal açılmaktadır. Bunun yanımdaki Pızvan bataklığı kurutulmuştur. Çulhasan ve Çermik bataklıklarının kurutulmasına başlanmak üzeredir. Daha iki yıl evvel kavuğuk sandallarla üzerinde gezilen Nörkâh bataklığı bugün hiç bir kimsenin ayağı çamur olmadan gezilir hale gelmiştir.

Fırtattan açılan su kanalı ovanın dörtte birini iska edecek şekilde amelîyata devam edilmektedir.

On bin beygir kuvvetinde olan Gırlavik şelâlesinden alınan 300 beygirlik bir kuvvet ile Erzincan kasabasını ve ovasını elektrikle aydınlatmağa, buradaki sanayi idare etmeğe kâfi bir enerji istihsalı için plân hazırlanmış, Nafia tasdik edilmiştir. Önümüzdeki baharda ihalesi yapılarak amelîyata girilecektir.

Umumi Harpten evvel Erzincan kasabasının 40.000, ovasının ise 110 bin nüfusu vardı. Şimdi kasabanın nüfusu 16.000, ovanın nüfusu 60.000 rakamları üzerindedir. Buna göre Erzincan kasabası ile ovasına en aşağı 80.000 muhacir yerleştirilebilecek demektir.

Yukarıya kaydettiğimiz malûmat arasında Gırlavik şelâlesinin temsil ettiği on bin beygirlik kuvvetin ehemmiyeti gözönüne getirilir ve bu kuvvetten şimdilik üç yüz beygirlik bir enerji parçası almakla bütün mahalli ihtiyaçların tatmin edilebileceği düşünülürse geriye kalan büyük kuvvetin istikbalde memleket için nasıl paha biçilmez bir kıymet teşkil ettiği kolayca anlaşılır.

Cumhuriyetin feyizli eli ile Garp-tan Şarka doğru iki koldan ilerleyen rayların geçtiği yerlerde milli hayat bundan sonra her sene yeni yeni inkişaf göstericektir.

Bir Macar zabiti yaralandı, bir asker öldürüldü

Macar hudut kıtaatı harekete geçti

Budapeşte, 20 (A.A.) — Macar ajansı tebliğ ediyor:

Macar — Çek hududunda Çekler tarafından Macar toprakları ihlâl edilmiştir. Çekoslovakya'da kalan Nagys zalan mmtakasmda yapılan nahiye in-tihabatında ekseriyeti Macarların kazanması üzerine Macar halk ile Çek hudut muhafızları arasında çarpışmalar olmuş ve Çekler hududun hemen üzerinden ateş açtıklarından hudut karakollarından bir Macar teğmen ağır surette yaralanmış ve bir Macar askeri de ölmüştür.

Bu tecavüz hareketi karşısında Macar hudut kıtaatı bütün hudut boyunca asayiş iade etmiştir.

Halbuki Çek istihbarat dairesi ve Bratislava radyosu bu hâdiseyi güya Macar çetelerinin ve kıtaatının Çekoslovakya'daki bir çok köylere karşı taarruz hareketinde bulunduğu şeklinde işae eylemektedir. Macaristan tarafından yapılan resmi tahkikat derhal isbat etmiştir ki Bratislava radyosunun muhakkirane neşriyatı bethahane bir yalandan ibarettir.

Susuzdere cinayeti failleri yakalandı

Yemeni sayesinde ele geçirilen Arap Murat, sıkı bir isticvaptan sonra cinayeti itiraf etti

(Yazısı 10 uncu sayıfada)

Şehirde ışık söndürme tecrübesi yapılacak

İstanbul Hava Kurumu komisyonu dün vilâyette vali muavini Hüda-inin başkanlığı altında bir toplantı yapmıştır. Toplantıda hava müdafaası etrafında görüşülmüştür.

Öğrendiğimize göre ileride ikinci bir toplantı daha yapılarak geçen yıl tatbik edildiği gibi zehirli gaz tehlikesi ne karşı yine bir ışık söndürme denemesi yapılacaktır. Diğer taraftan

zehirli gazlardan korunmak üzere gaz maskelerinin Kızılay satış deposu tarafından satışına devam edilmektedir. Maske almak isteyenler doğrudan doğruya buraya başvurmalıdırlar.

Görülmemiş soğuklar Londrada 25 kişi öldü, birçok nehirler dondu

(Yazısı 10 uncu sayıfada)

Günün meselesi:

3 aylık maaş alan dullar

Yoklama muamelesinin bugünkü şeklinden feryat ediyorlar

Anketi yapan: Suat Derviş

(Yazısı 9 uncu sayıfada)

Gençlik için

Başvekaletin bir tamimi

Ankara, 20 (Telefonla) — Başvekalet alâkadar vekâletlere gönderdiği bir tamimde şöyle demektedir: "Yeni kurulan Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğünün Türk gençliği ni ideal şekilde yetiştirmeye matuf olan vazifesinde Vekâletinizi alâkadar eden hususlarda kolaylık ve yardım gösterilmesini dilerim.,,

İngiliz Başvekilinin Roma ziyareti

Almanya, İngiltere, Fransa ve İtalya arasında ademi tecavüz misakı aktedilecek

Londra, 20 (A.A.) — Romadan Times gazetesine bildirildiğine göre, Çemberlayn ve Lord—Halifaks tarafından Romaya yapılacak ziyaretin programı üç merasimi ihtiva etmektedir. Bunlardan birini İngiliz devlet adamlarının geldikleri günün akşamı Venedik sarayında verilecek olan resmi bir ziyafet teşkil etmektedir. Ertesi günü öğleden evvel İngiliz nazırları Vatan mihrabına bir çelenk koyacaklar ve bundan sonra Vatikana giderek papa tarafından kabul edileceklerdir. Misafirler papalık nezdinde İngiliz sefirinin vereceği öğle yemeği ne iştirak edeceklerdir. Öğleden sonra İngiliz ve İtalyan nazırları uzun bir fikir teatisinde bulunacaklardır. Akşam misafirler Kont Ciano tarafından şereflerine tertip edilecek bir kabul resmine iştirak edecekler ve operanın gala temsiline hazır bulunacaklardır.

Londra, 20 (A.A.) — Romadan Daily Mail gazetesine bildirildiğine göre, Çemberlaynın ziyareti esnasında Almanya, İtalya, İngiltere ve Fransa arasında istisnâî bir ademi tecavüz itilâfı imza edilecektir. İtilâf Hitler ve

İngiliz Başvekil Çemberlayn

Daladier'nin tetkikine arz edilmek üzere prensip itibarıyla hazırlanmıştır.

Bu gazetenin muhabiri, bu ziyaret esnasında İtalya ile Fransa ve Almanya ile İngiltere arasındaki bütün meselelerin müzakere edileceğini tahmin eylemektedir.

Rusya - Japonya gerginliği artıyor

Tokyo, 20 (A.A.) — Japon efkârı-mumiyesi, Sibirya sahillerindeki balık avı meselesi hakkında Japon-Sovyet anlaşmazlığının yeni Çenkuf-neg işine yani iki memleketi yeni bir kuvvet denemesine istihale edip etmilyeceğine soruşturmaktadır.

Japonyanın Moskova maslahatgüzarının 13 kânunuevvelde anlaşmanın tedidi hakkındaki Japon teklifinin kabulü için Moskovaya verdiği bir haftalık müddet, bugün bitmektedir. Salâhiyettar Japon menâbînden öğrenildiğine göre bu sabah Japonyanın Moskova büyük elçisi Togo ya telgrafla talimat gönderilmiş

ve Japon tekliflerinin reddi takdirinde tahaddus edecek neticelerden me-
(Sonu: Sa. 8, Sü. 3)

Kont Ciano Macar Başvekili ile görüştü

Temaslar müdafaa havzasının mevkiini kuvvetlendirmek için mi?

Kont Ciano (Yazısı 8 inci sayıfada)

Edebi bahisler:

Firdevsî'nin kızı

Sultan Mahmudun kendisine gönderdiği 60 bin altını niçin reddetmişti ?

Komşu ve dost İranda çıkan Fransızca "Tahrir gazetesi", n-de İran şairinde kadın: Firdevsî. de kadın mevzuu, başlığı altında güzel bir tetkik yazısı neşredilmiştir. S. Behnam isminde. ki muharririn bu yazısını sütunlarımızı geçiriyoruz:

İran zafer ve vatanperverliğinin tim-sali "Şahname", adındaki eseri ile ebedileşmiş olan bu büyük şairin kadına karşı çok hürmeti vardı. Bazı Süfi şair ve muharrirlerin aksine olarak Firdevsî kadından ancak evin muhafız perisi ve aile saadetinin âmilî şeklinde bahse der.

Eserlerinde daima iyi bir zevcenin methi vardır:

"İnsana güzel bir kadın kadar hiç bir şey neşe veremez. Zira kadın insanın acılarını dindirir. Bir kadın genç bir erkeğin ihtiraslarını teskin eder. Onu Allaha inandırır, her iyi şey için erkeğin kılavuzudur. Eğer kadın safsa ve akıllı ise birçok cihetlerden bir hazine gibidir. Hele uzun boylu olursa, topuklarına kadar düşen, bukle bukle siyah saçları varsa, zeki, akıllı, ihtiyatlı ve namuslu ise, konuşması güzel, sesi tatlı olursa..."

Görülüyor ki Firdevsî yalnız kadını sevmekle kalmıyor, aynı zamanda onun hakkında iyi bir anlayış vardır.

Firdevsî şiirlerinin daha birçok yerlerinde, erkeğe teselli ve nasihat veren kadının saflığını ve kudsiyetini terennüm eder.

İhtimal ki Firdevsî'nin gençliği, diğer birçok büyük adamlarda olduğu gibi, düştürülmüştür. Zira, Firdevsî fena ahlâkî erkekleri giddetle tenkit eder: "Gözlerinin feri kalmıyacak, yanakları solatacak, vücudü yazılayacak, çehresi karacak... Dik gövdesi daha gençliğinde iki büklüm olacak... Ve bütün felâketler ona kadın yüzünden gelecek... Genç bir adamın, kuvvetlerini çocukları uğrunda sarfetmesi lâzımdır..."

Firdevsî 25 yaşına gelirken bir çocuk babası olmuş, bu oğlunun ölümü onu ihtiyarî gında çok büyük acılara sürüklemiştir.

Şairin, ilk çocuğundan az sonra bir de kızı dünyaya gelmiştir. İhtimal ki bu kız, o devrin en mesut kızı olmuş.

tur. Çünkü babası şöyle yazar:

"İnsanın iyi ve sevdiği çocuğu oldu mu, erkekmis, kızmış, hiç ehemmiyeti yoktur..."

Aruzi, Firdevsî'nin hayatı hakkında eserinde şöyle diyor:

"Şahname'yi yazmaktaki maksadı kızına, diğer birçok mallarla beraber, iyi bir çeyiz hazırlamaktır..."

Fakat, maalesef, Firdevsî'nin kızı talihsizmiş. Sultan Mahmud vadettiği 60 bin altını gönderdiği zaman Firdevsî'nin kızı Gaznevi hükümdarının şair hakkındaki hareketinden kendisini tahkir edilmiş addederek parayı reddetmişti.

Firdevsî eserinin diğer bir yerinde kadına karşı olan hürmetini ifade eder. Hüsrev'e Afrasyab'ın muharebesi esnasında Afrasyab, kadınların bulunduğu çadırı da bırakarak kaçar. O zaman Hüsrev bu kadınlara karşı çok saygı gösterir ve onları himaye eder. Oradusundan tecrübeli ve cesur olarak tanınmış asil kimseleri toplar ve onlara şöyle der:

"Vücutlarınız sıhhat; kalpleriniz neşe dolsun. Afrasyab'ın sarayındaki bu servetin muhafazası vazifesini sizlere veriyorum. Afrasyab'ın talihi fena gitmiştir. Bunları müdafaa için elinden geleni yapacaksınız. Gökyüzündeki güneş bile Afrasyab'ın sarayından içeri girmeyecektir. Bu yüzü örtülü kadınlardan hiç birinin sokakta sesini işitmek istemem..."

Hayatlarını tehlikede gören kadınların yalvarışlarını dinledikten sonra Hüsrev saraya dönmelerini söyler:

"Korkmayın; size fena sözler söyleyecek olanlara kanmayın. Benden dolayı içinize hiç bir korku düşmesin. Ben alçak bir zalim değilim. Kimse size fenalık yapmaya cesaret edemez. Böyle bir şeye tegebbüs edecek olanın ömrü pek kısa sürecektir. Gidin sarayınızda, vücüdünüzü ve ruhunuzu Allaha hasrederek rahat rahat oturun..."

Yarı tarihî, yarı efsanevî bir destan olan bu eserinde Firdevsî İranlıların tâ eskidenberi kadınlara karşı besledikleri hürmeti ifade etmiştir. Bu his bugün de bakidir ve kadın bugün İran cemiyetinde büyük bir mevki işgal etmektedir. — S. Behnam.

Hitler'in kitabı

400 günlük bir hapsin ilham ettiği fikirler

Milletlerin siyasi tarihi bir çok büyük adamlar kaydetmiştir. Hiç bir devlet yoktur, ki millî birer servet olan kendî büyüklükle övünmemiş olsun.

Meselâ Fransanın Napolyonu, Valdek Rusosu, Gamberi, Jan Jöresi. Almanyanın Vilhelm I. Bismark, Ştrezman, ve Hitleri. İngilterenin Kromvel, Kraliçe Viktorya ve Dizraeli. Rusya'nın Büyük Petro, imparatoriçe Büyük Katerina. Lenin ve Stalini. İtalyanın: Garibaldi, Mussolini... Amerikânın Monroe Wilson ve Ruzvelti gibi.

Biz burada Hitlerin Almanlık tarihinde oynamakta olduğu siyasi rolü Avrupa haritasında yaptığı değişiklikler yüzünden milletler tarihine nasıl mal olacağını kaydederken, hâdiselerin tesadüflere tâbi olabileceğini de tebarüz ettirmeğe çalışacağız. Hitlerin yazdığı "Mücadelem", adlı kitabı Avrupa semasında değişiklikler yaptı. Avusturya ortadan kalktı, Çekoslovakya taksim edildi. Fakat, Hitlerin Almanyadan kovduğu meşhur âlim Aynştayn, kitabında yazdığı gibi "şayet 1923 senesi teğrisinisi a-yında Hitleristlerin Münhen'de girişimleri isyan hareketi muvaffak olsaydı, bugünkü Almanya, sakin sulh sever, demokrasi ile idare olunur, bir cumhuriyet olup kalacaktı... Aynştayn Almanyadan kovulup ta Amerikaya giderken Pariste bir otelde şunları söylemişti:

"Evet, Münhen'de yapılan Hitler isyanı muvaffak olsaydı, bunun iki neticesi olacaktı: 1923 senesinde kurulacak bir Hitler Cumhuriyeti müsellâh bir Avrupa ortasında muvaffak olamadı bir kaç ay içinde yıkılıp gidecek ve bu sistem, bu rejim bir daha avdet etmemek üzere ortadan kalkacaktı. Nasyonal sosyalistlerin şatan Münhen'deki muvaffakiyetsizliklerdir. Çünkü Hitler tevkif edilmiyecek, hapiste geçirdiği aylar zarfında da "Mücadelem", kitabını yazmıyacaktı. Fakat hâdiseler o şekilde cereyan etti, ki "Mücadelem", kitabı bütün lisanlara tercüme edildi ve Hitler bu kitap hasılatından dünyanın en zengin adamı arasına katıldı. Avustralyanın Sidney şehrinin bir mektep duvarlarına bugün şu ilân yapılmıştır:

("Mücadelem kitabının aslını oku.

yabılmeniz için almanca öğreniniz.)

Bir kaç ay evvel vuku bulan bu hâdiseye yerli ve demokrat gazeteleri hayli sinirlendirmişti.

Geçen sene Avusturya Başvekili Şuşning bir seyahatinde Gratz havâlisinde köylülere bir nutuk söylerken anşlusun zararlarından ve Avusturya devletinin müstakilen idamei hayat edebileceğinden bahsetmiş, o esnada ihtiyar bir köylü ayağa kalkmış ve Şuşning'e:

"İyi söylüyorsunuz ama, "Mücadelem", kitabı varken buna imkân yoktur. Hitler istemese bile anşul olacaktır. Çünkü "Mücadelem", kitabı bu ideali aşılacaktır", diyerek orada bulunan köylülerin fikirlerini çelmeğe muvafak olmuştu.

Cenubî Afrikadaki Kapta Alman kolonisi "Mücadelem", kitabının kaplamını altın yıldızla yaldızhyarak parasız dağıtmaktadır. Cenubî Afrika çok zengin altın madenlerine sahip olan bir yerdir. Burada yaşayan zengin Almanlar, Hitlerin altıncı yıl münasebetile "Mücadelem", kitabını ince altın yapraklar üzerine tabettirerek hediye etmeğe karar vermiş ve hazırlığa geçmişlerdir. Alman soyundan bir profesör, Sanfransiskoda yaşadığı halde "Mücadelem", kitabının muhafaza edilebilmesi için hususî bir şişe imalini düşünmüştür. Mücadelem kitabı ile Hitlerin resmi bu şişenin içine yerleştirilirdik - ten sonra, bomba, zehirli gaz, sel, ve her türlü tecavüzlerden kitabı korumak mümkün olabilecektir. Şayet bir umumî harp çıkıp ta dünya medeniyetini ortadan kaldıracak bile olsa bu şişe içindeki Hitlerin kitabı yine mahfuz kalacaktır. Son zamanlarda Amerikada bu türlü düşüncelerle dünya batıkan sava muhafaza edilmesi isteniyor. Bu suretle faraza 1935 senesinde bir harp çıkacak ve medeniyet mahvedilecek olursa sağ kalabilecek olanların bugünkü medeniyet izlerini kaybetmemeleri için tedbirler almıyor.

NASYONAL SOSYALİZMİN MUKADDES KİTABI NASIL YAZILDI? Münhen ihtilâli akamete uğrayınca Hitler ve arkadaşları 1923 senesi on bir teğrisinisinde hapsedildiler. 1924 senesinde mart ayı zarfında bir ay süren bir muhakemeden sonra Hitler beş seneye mahkûm edilerek Landsberg kalesine sürüldü. Aynı sene içinde cezasının bir kısmı affedilerek 400 güne indirilen Hitler bu kadar müddet hâpiste kaldıktan sonra serbest bırakıldı.

Landsberg kalesinde sakin ve hattâ müsterih bir hayat geçiren Hitlerin bulunduğu oda (hücre) bugün bir ziyaretgâh ve hattâ bir müze haline ko-nulmuştur. Temiz ve aydınlık olan odada Hitler güzel yemekler yemiş ve hiç bir tahkire uğramamıştır. İsteddiği kadar ziyaretçi kabul edebilmiş ve görüşmüştür. İşte bu günlerde Hitlerin aklına "Mücadelem", kitabını yazmak gelmiştir. Eğer Hitler dışarıda kalırsaydı parti mücadelesi ve bir çok hâdiselerin mümanaati yüzünden bu kitabı belki yazamıyacaktı.

Landsberg hapisanesinde o zaman kırka yakın siyasi mürcim bulunuyordu. Bunlar arasında 1936 senesinde idam edilen Haynes ile Krebel doktoru vardı. Bilhassa çok münevver ve Hitlerin tanıştığı andan itibaren çok hoşuna giden genç bir adam vardı, ki bu adam nasyonal sosyalizmin doğuşunda en büyük âmillerden birisi olmuş ve "Mücadelem", kitabının yazılmasına manen yardım etmiştir. Bu münevver zat Rudolf Hes'tir.

Münhen üniversitesi meşhur askerî coğrafya mütehassısı Kar Hanshofer'ın talebe ve asistanı olan Rudolf Hes, Hitlerle arkadaşlığını ilerletmiş, düşünce ve ideallerini Hitler'e nakle başlamıştır. Alman profesörü büyük bir Alman dünya imparatorluk projesi üzerinde kafa yormuş ve bu projesini bütün talebelerine kabul ettirmişti. ki "Drang Nah Osten", diye söylenen bu muazzam projeye göre AL-

(Devamı 10 ncu sayfada)

GÜNÜN

AKİSLERİ

irade

kumbarası

1 939 senesinde kaç para biriktirmek niyetindeyiz? Gelecek yılın bu günlerine gelerek tasar. ruf hesabınızı yokladığınız zaman her birinizin kendi kazancına göre fazladan bir kaç kuruş, beş on lira, bir kaç yüz "sırtı sarı", nız bulunabileceği mi?

"Sırtı sarı", lar da, bugünkü "on liralık" lara beynelavam verilen i-simdir; on mübarek cevheri bir arada temsil eden gıcır gıcır nesnenin samur gibi sarı ve parlak sırtını okşamaktan alınmış bir ilham.

Para biriktirmek için kumbara sulünü tavsiye eden edene... Fakat kumbaralar her halde zekâmıza kolaylıkla teslim oluveren, dibi çıkan, ihtiyaç ve hırslımızla harekete gelmiş bir savletin savurduğu çekik, ke-ser ve balta hücumlarına göğüs açan cinsden olmamalı... Ya bazı millî bankalarımızın icat ettiği neviden "hile geçmez", kumbaraları alıp, fi-çer beşer oncağazlara doldurarak karınca kararınca bir kaç kuruş bir yal-na koyabilmeliyiz...

Yahut ta bunların hepsine taş çıkartacak derecede muhkem, ayartılmak bilmez bir "irade kumbaramız", olmalı.

En sağlamı budur.

Sis

Dün öğle üstü İstanbulu bir sis kapladı... Bütün hayatı hem siyasi, hem de tabii sisler içinde geçen Londra, yanında haltetsin!

Köprüden geçiyordum. Ortalık göz gözü görmüyordu. Bir aralık Yeni, cami istikametine baktım. Fesühhalah... O dahi kapanmış. İçime bir korku geldi ve kendi kendime:

— Olur şey değil, dedim. Biz şu Yenicamî'nin bütün sanat ihtişamını gözönüne koymak için etrafındaki sunî sisleri vargücümüzle indirmeğe çalışırken, şimdî tabiat mı örtmeğe başlıyor!?

Bereket versin bir müddet sonra Yenicamî, bir öğle uykusundan uyanan yaşı bellisiz bir kadın gibi yavaş yavaş kolları, başı omuzları ile gerine gerine meydana çıktı.

İçim de onunla birlikte açıldı.

Bir dua inceliği

İstanbulda, sokak aralarından birdenbire karşınıza çıkan tek tük dilencilerden bazılarının, hassasiyetini, zi tahrik için yaptıkları duada, belki bir fevkalâdelik görmüyorsunuz.

Ben de şimdiye kadar öyleydim.

Fakat dün, yanbaşımın geçen bir kör ve bir çolak; beklediği parayı istedikten sonra ne dedi biliyor musunuz?

— Allah işini rastgetirsin!

Bunda bir fevkalâdelik yok değil mi?..

Biraz daha kulak verdim. Meğer: — Allah eşine rastgetirsin, diyor.

Yaşlı yolcu ile karşılaştıkları zaman:

— Allah işini rastgetirsin!

Gençleri bulunca:

— Allah eşine rastgetirsin.

Ben, birinci duayı daha ehven buluyorum.

İKMET MÜNİR

işaretler:

Ekonomi ve Diplomasi

Yazan: Sadri Ertem

Hariciye Vekilî Şükrü Saracoğlu kuvvetli bir diplomasinin, kuvvetli bir ekonomik bünyeye nasıl bağli olduğunu bir konferansında izah etti. Muhterem Vekilî'nin anlattığı hakikatin teksif edilmiş bir beşer tarihinin ihtiva etmektedir. Öyle hâdiseler vardır ki, yüzde yüz hakikattir. akat insanlar zaman zaman onu inkâr ederler; unuturlar. Fakat ne zaman hâdiselerine temas eder, bir iğnenin bedene batışı, vücudun bir kısmının yanışı gibi kuvvetli intibahlar husule getirirse hakikat yalnız idrakle kalmaz, hiss olunur. Kısacası yaşanır. Bizim XIX. uncu asır diplomasi tarihimiz milletçe müphem bir idrakî ifadesi değil baştanbaşa yaşanmış bir hakikatın ta kendisidir.

XIX. uncu asır Osmanlı diplomasisi aciz, kudretsizliğin şaheserini halketmiştir. Belki de bu diplomatlar kendilerini şartları içinde mazur görecektir. bepleri de sayabilirler. Hattâ bunu muvaffakiyet adedecek işaretler de bulunabilir.

Fakat buna sesini dinlettiren, müstakil bir şekilde davasını anlatan, bir kuvvet olarak fikir sahibi olan bir diplomasi dememize imkân yoktur. Bu diplomasi hiç bir zaman millî olamamıştır. Çünkü, onun istinat ettiği bir tek millî istinat noktası yoktu. Temsil ettiği hakikati menfaatlerin üstüne vâkıa "Tama-miyeti mülkiye", adlı bir yafta asılmıştı.

Bu yaftanın altında müdafaa edilen menfaatler yabancı ekonomik teşekküller, nizamlar, istismar çukilleri idi.

Bankalar, ticaret müesseseleri, şehir tesisatı, nak-

liye işleri, istihsal ve istihlâk tesisatı zaman zaman Osmanlı diplomasisinin elinde birer koz haline alı-yordu, icabında bunları devlet bir imtiyaz, bir atıye şeklinde diplomasi bakımından tezahürat temini için yabancılara terkeder. Yahut ta yabancılara verilmiş imtiyazların nüfuzu altında devlet için çok mühim siyasi kararlar verirdi.

Nitekim zayıf Osmanlı devleti kendisini büyük sermayeye istismar sahası yaparak düşmanlarından kurtulmak istemişti. Bunun için neler, ne kötü şartları kabule mecbur olmuştu. Osmanlı imparatorluğunun uzun zaman Boğazlar siyaseti, Çarlık Rusyası ve Garbi Avrupa devletleri ile siyasi müasebeti hep bu zaviyeden tetkik edilmişti. Bu vaziyetin neticesi gayet tabii olarak müstakil siyaset yapamamaktı. Nitekim Tanzimat ve ondan sonraki devirlerde Osmanlı ricali fiilân ve falan devlet taraftarlığı ile kendilerini tanırtırlardı. Müstakil siyaset yapamayan bir devlet aciz ve sefalet içinde tarihin en hâzın levhalarını yapardı.

Böylece kudretten mahrum bir devletin sadrazamları çok defa valileri hattâ mutasarrıfları tayin için evvelâ bir takım sefirlerden müteale almak mecburiyetinde kalırlardı.

Halbuki muasır milletlerin müstakil haricî politikaları müstakil ekonomilerinin temellerine ve bu ekonomik temellere dayanan millî silâh kuvvetine istinat eder.

Müstakil ekonomik faaliyete dayanmayan bir diplomasi sadece bir mankindir.

Günlerin peşinden.

Bir nokta

Etrüsk vapurunun esasında 13 mil olan süratinin Alman-yadan geldikten sonra birkaç sefer yapar yapmaz 7 mile düşmesi her tarafta hayret ve teessürle karşılanmıştır. Vapurun bozuk görülen ıskaraları İstinyede değiştirilince sürat tekrar 12 mile kadar yükselmiş. Bunu memnuniyetle kaydedelim.

Bununla beraber hâdisede gene dikkate alınacak bir cihet var: Vapurun Almanya-da teslim edilerek memleketimize gelmesinden bugüne kadar ancak birkaç ay geçti. Bu kadar kısa bir zaman zarfında ıskaraların bozulması akla sığar bir şey değildir. O halde acaba ıskaralar vapurun teslim edildiği zamanda da bozuk muydu? Yok böyle değil de gerçekten öyle kısa bir zaman zarfında ıskaralar bozulmuş ise bunun anlaşıl原因ı nedir? Öyle sanıyoruz ki bu noktayı derinleştirmek gerektir.

HASAN KUMÇAYI

Mübadiller ve Gayrimübadiller meselesi

Şimdiye Kadar Ne Gibi Safhalardan Geçti

Gayrimübadil, mübadil muhacir ve mülteci adlarıyla bu mesele nin tefsiri Meclisin son iktisadî hararetli münakaşalara yol açtı.

Bu hususa ile haberler iki gündür şehrimizdeki gayrimübadiller arasında da büyük bir alâka ile karşılandı ve merakla takibe başlandı. Tefsiri istenilen 9 uncu maddé gayrimenkul evrakın tapuya raptına dair olan 1331 sayılı kanuna aittir. Bu madde mevzuu bahsolan beş senelik müddetin umumî kanunların bahsettiği her türlü takip ve dava hakkının iskat eden bir müddet zamanı müddeti mi, yoksa tasdik muamelelerinden matlûp sürati temin etmek üzere umumî hükümler hariç cinde istisnaî olarak bazı muamelelerin yapılmasına cevaz veren bir salâhiyet müddeti mi olduğunu tayinden ibaretti.

Dahiliye, Sıhhat ve İçtimai Muavenet encümenleri ile Maliye encümenleri birinci sıkkâ, bütçe encümeni ise ikinci mütaleaya taraftar görünmüştür. Her iki şekli ayrı müdafaa eden say-lavlar bu yüzden münakaşaya etmişlerdir.

Münakaşalar sonunda verilen tefsir taleplerinin bir kere de adliye encümenince tekikine karar verilmiştir.

Encümenince bu iş tetkik edildikten sonra vaziyet inkişaf edecektir. Mesele nin bîdayetindenberi geçirdiği safhaları Kurun yarından itibaren okuyucularına bildirecek ve bu mühim işin bilinmeyen bir çok kısımlarını aydınlatacağıdır.

Balık Bolluğu Devam Ediyor

Bir kaç gündendenberi limanımızda görülen balık bolluğunun dün bilhassa arttığı görülmüştür.

Köprü civarında yizlerce balıkçı kayığı toplanmış bulunuyordu. Balık o kadar boldu ki kayıklar, ellerinde olta, ağlardan maada kepçe ve sepetlerle de denizden binlerce torik ve lüfer tutuyorlardı.

Dün çıkarılan toriklerin gifti 20, hat- ta 15 kuruşa satılmıştır.

Görüp düşündükçe:

Zelzeleler karşısında

Yazan : Hakkı Süha Gezgin

Gene uğursuz zelzele haberleri geliyor. Hem tam kara kışın içinde. Sanki toprak da, canlı imiş gibi, soğuklar keskinleşince, titreyor. Kaç yıldır, buna dikkat ederim. Açık havada, harman yerlerinde, yıldız kakmalı gökleri altında yatılabilecek yaz günlerinde zelzele olmaz da, ortalık karla örtülünce, dereler donunca, bu musibete uğrarsız.

Bereket versin, telgraflarda nüfusça kayıp olmadığını okuduk. Mal, canın yongası da olsa, gene yerine konabilecek bir şeydir. Ölümüne benzemez. Mal, yeniden elde edilebilir, para, tekrar kazanılabilir. Fakat ölüme çare yoktur. Onun en fena tarafı insanda avunacak hiç bir şey bırakmaması, ümitleri de birlikte öldürmesidir.

Kırşehirde, bugün belki aç ve çıplak yurtdaşlar var. Şüphe etmiyorum, ki devletin kuvvetli ve kurtarıcı eli şimdiden onlara uzanmış, ilk yardım kervanı, o bunalmış kardeşlerin yurduna konmuştur. Yarın "Kızılay" ın mübarek bayrağı da orada dalgalanacak.

Bu türlü felâketler, birer imtihandır. Çok kere, yurtdaşların birbirlerine karşı bağlılıklarını gösteren birer vesile olurlar. Bazan o ka-

dar güzel neticeler verirler, ki insanın hemen hemen felâketin hayırlı bir şey olduğuna bile inanacağı gelir.

Bir şair, adıyla söyliyelim, Tefik Fikret, buna âhenkli bir şekil de vererek:

"Bazan felâketin de olurmuş hayırlısı!"

Demiydi. Fertleri arasında ruh ve gönül birliği, vicdan akordu olan milletler, zelzeleyi, müsibeti, her türlü felâketi cesur bir karşıla- nişla öner. Bu birliğin ne yaman bir kıymet olduğunu kazalar, ıstırap- lar belirtir.

Hepimiz, bu kardeşlerin ıstırapından kendi payımıza düşeni alır- sak, hem biz, bu ıstırapı zevk olacak kadar mini minileştirmiş, hem Kırşehirli kardeşlerimizin yüzlerini güldürmüş oluruz.

Azgın ve şursuz tabiate üstünlüğün yolu, işte bu sevgi ve feda- kârlık sırtlarından geçer. Biri, beşi ezen felâket ağırlığı, milyonlara bölününce hiçe iner. Atalarımız, "birliğe gelen belâ, düğün bayramı!" demişler.

Harp te kadınların rolü

Yazan:
Vinston Çorçil
Eski İngiliz Bahriye Nazırı

Kadınların harp saflarına katılması ve harbetmesi fikri, bize dehşetli bir fi- kir olarak geliyor.

En cesur milletler bile, kadınları ve çocukları insiyakî olarak daima emin mevkide tutmak istemişlerdir. Bir vapur batarken, evvelâ onlar tahlisiye ka- yıklarına konulur. Bir ev yanarken, ön- ce onlar kurtarılır. En affedilmez sebep lerle kıskırtılmış bir erkek, bir kadına tokat atacak olursa, değersiz ve korkak telâkki edilir.

En yüksek ırkların en derin telâkki- leri, kadınların şiddetten korunması yolundadır. Onları müdafaa için giriş- tikleri vazifelerin tek kutsiyetine inanır- lar. Onların selâmeti için hayatlarını feda ederler.

Kadınların, erkeklerle yanyana olarak sı- perlerde harbetmesi fikrine inanamı- yor.

Harbiumumî kadınları sipere kadar getirememiştir. Fakat aynı kadınlar o zamanlarda diğer birçok sahalarda fa- aliyet gösterdiler.

Otomobil, kamyon, hastata arabası idare ettiler. Ve bunlarla hemen hemen harp hattına kadar gidebiliyorlardı. Hat Harp gerisinde yara sardılar, daireler- de erkeklerin boş bıraktığı yerlerde ça- lıştılar. Bunların hepsinin fevkinde o- larak erkeklerinin düşmanı öldürmek için kullandığı silâhları imal eden fab- rikalarda çalıştılar.

Manevî teşriki mesaiye gelince, mu- harip memleketlerin bütün kadınları erkekleriyle kalben el ele vermiş vazî- yetteldi.

* * *

Harbiumumîde kadınlar mecburî ola- rak sanayi müesseselerine sevk edilmiş değildi. Onlar, kendi arzularıyla tehli- keyle atıldılar ve hephane fabrikaların- da çalışmaya başladılar. onların mülki vazifelere girişlerinde yüksek ücretler âmil olmuş bulunabilir. Fakat daha zi- yade vatanperverlik hisleriyle ki ek- serisi mahfuz evlerini bırakıp hayata a- tılmışlardır.

Yeniden bir harp çıkarsa, hükümet- lerin vazifesi kadınları çalıştırmaya me- bur etmek göyle dursun, onların erkek- lerle teşrikimesaisinin derecesini tayin etmek olacaktır ki, bundan birçok me- seleler başgösterecektir.

Gelecek bir harpte, mücadele hatla- rının kilometrelerce gerisinde olan ev- ler dahi hücumlara hedef olacağına gö- re, kadınlar, yalnız umum ıstırapı değil aynı zamanda harbin tehlikelerini de büyük mîkyasta paylaşmış olacaktırlar.

Bununla beraber, kadınların erkek- lerle beraber harpetmelerine katı bir ihtiyaç yoktur.

Buna mukabil, mühimmat fabrikala- rında erkeklerden boş kalan yerleri dol- durmakta kadınlara pek fazla lüzum- hasıl olacaktır.

Bugünlerde, Almanya ve Fransada fabrikalarında erkekleri serbest bırakıp onun yerine kadınları çalıştırmak için her türlü teşkilât yapılmıştır. Bilhassa seri halinde yapılan imalât, bu değişik-

liği kolaylaştıracak bir vaziyette hazı- rlanmış bulunuyor.

Şu halde, harp esnasında erkeklerle ka- dın arasındaki büyük fark bu oluyor: Erkekler harbedecek; kadınlar onlara silâh yapacaktır.

Yeni terakkîyat arasında kadının er- keklerle beraber harp hattında bulunma- sını — ve müessir bir şekilde icra ede- bilirlerse — insan öldürmesini lüzumlu kıla- cak hiç bir vaziyet yoktur.

Şayanı dikkattir ki, bugün en çok askerî tezahürat gösteren Almanlar, ka- dınların bilfiil harbetmeleri fikrine kar- şı durmuşlar ve kadınların evlerde bu- lunarak erkeklerin onları muhafaza et- mesi prensibini terfî etmişlerdir.

Almanlar, harp esnasında kadınları- nın harp levazımı hazırlamaları için ve- sair temin etmek ve bu vesaiti her gün daha mükemmelleştirmekle meşguldür- ler.

Feminist fikirlerin hayli kuvvet pey- da ettiği İngilterede ise, kadınlara erke- ği aynı derecede istihdam için bir tema- yül sezilmektedir...

Fakat harbin tecrübeleri, daha kuv- vetli olan cinsine, yani erkeklerle döğüş- mek; zayıf olan kadınlara ise bunun is- tirabını çekmek, ağlamak düştüğünü çok sürmeden gösterir.

Arada bir:

Otarşi ve dinamizm

YAZAN: İhsan Altay

Dünnü ve bugünkü cemiyetlerde fi- kir hareketleri tetkik edilirse, görüle- cek şey şudur: Herhangi bir ideoloji- nin karşısında, diğer bir ideoloji ken- dini gösteriyor. Bu ideolojileri, mu- ayyen bir cemiyetin, başka, başka za- viyelerden görünüşü doğurduğu hal- de, ideologları aldıkları hızla, fikri spekülasyon kanatlarıyla hudutları aş- yorlar ve ideolojilerini bütün insan ce- miyetlerine kabili tatbik, mutlak bir sistem olarak ileri sürüyorlar.

Herhangi bir cemiyet vürûvüs ha- linde olduğuna ve muhtelif cemiyetlerin medeniyet ve kültür seviyeleri de bi- ribirinden çok farklı olduğuna gö- re, herhangi bir sistemin mutlak ola- rak kabul ve tatbiki mümkün müdür?

Şu veya bu ideoloji mutlak olarak, ancak tasavvurda mevcuttur. Mutlaka istinat eden riyazî ilimlerde bile mut- lak, hakikat sahasında tasavvurda- kinin tamamı tamamına aynı değildir.

Muhtelif sebeplerden doğmuş olan otarşi fikri de, mutlak bir sistem ola- rak müdafaa edildi.

Otarşinin, mutlak olarak, hiç bir memlekette tatbik edilemeyeceği söy- lenebilir: Evvelâ, ihtiyaçlar tamamen sabit addedilemez; ve yarım ne gibi ihtiyaçlar getireceği de kestirilemez. Mühim yeni ihtiyaçları hangi iklim, hangi iktisadî şartların, hangi medeni yet seviyesinin doğuracağı da şimdiden bilinemez. Mesele, bu bakımdan alın- dığı takdirde, iş, bugünkü şartlar için- de, harice, mümkün olduğu kadar az muhtaç vaziyete gelmek şeklinde can- lanır.

BU BAKIMDAN MEMLEKETİMİZİN VAZİYETİ NEDİR?

Cumhuriyet hükümeti, memleketi- mizi derinden derine tetkik emiştir. Türk vatani kuvvetli bir devlet ve millet için icap eden bir çok şartları haizdir. Sıkı, sürekli araştırmalarla memlekette ağır sanayi tesisi imkân- mevcut olduğu anlaşılmıştır. Bu sanayi için elzem olan demir ve kömür, mem- leketimizde, bir çok nesillere kifayet edecek miktarda mevcuttur. Karabük fabrikaları 939 senesi martında faali- yete geçmiş bulunacaktır. Fabrika, gün- de bin yüz on bir küsür; senede dört yüz bin ton Divrik ham demir cevheri izabe edecektir. Geceli, gündüzlü işli- yecek olan fabrikada, günde üç ekip sekizer saat çalışacaktır.

Yapılan uzun tetkikler, kimya sa- nayiinin de tesis edilebileceğini gös- termiştir.

Mensucat sanayiine gelince: Bu saha- da, esasen, adımlar atılmış ve seme- reler de almıştır.

Her nevi gıda maddeleri ise, memle- ketimizde mebzulen mevcuttur. Bunlar- dan bir kısmı üzerinde sınırlı faaliyet başlamıştır. Bu neviden diğer bir kı-

Etrüsk vapuru

Sür'ati Tekrar 12 Mile Çıktı

Etrüsk vapuru hakkında Büyük Mil- let Meclisine bir sual takriri verildi- ği Ankara haberleri arasında bildiril- mişti. Dün bu hususta salâhiyetli ma- hafilden öğrendiğimize göre Etrüsk vapurunun esasında 13 mil olan süra- tinin bir kaç seferden sonra 7 mile ka- dar düşmesi ıskaralarında olan bozuk luktan ileri geldiği fennî tetkikler ne- ticesinde tahakkuk etmiştir.

ıskaraların değiştirilmesi üzerine va- pur tekrar 12 millik sürat almıştır. Et- rüsk İzmir'e yaptığı son seferini bu süratle ikmal etmiştir.

Halk sandığı

Para Almak İçin Müracaat Edenlerin Adedi Çok

Halk Sandığına kredi almak üze- re müracaat edenlerin adedi günden güne artmaktadır.

Müracaatın fazlalığını göz önünde tutan Sandık direktörlüğü bunları sı- raya koymak mecburiyetinde kalmış- tır.

Diğer taraftan Halk Bankası U- mum müdürü B. Ata Evcim şehri- mizde bir kaç gündür Küçük Sanat- kârların tekâşüf ettiği muhtelif semt- lerde tetkikler yapmaktadır. Umum Müdür, evvelki gün Çakmakçılar yo- kuşuna kadar giderek yazma ve doku- ma kooperatifine uğramış, oradaki el dokuma tezgâhtarları ile yegân yegân konuşarak derterini ve ihtiyaçlarını sormuş, yaptıkları dokumaların mali- yet fiyatları ve kaliteleri hakkında ma- lûmat almıştır. B. Ata Evcime bu tet- kikleri esnasında Halk Sandığı mü- dürü B. Sermet Çifter ve yazma, do- kuma kooperatifi reisi B. Yahya Yıl- maztürk te refakat etmişlerdir. B. A- ta Evcim, yazma ve dokuma koopera- tifinden sonra beraberindeki heyetle birlikte Esnaf hastanesini ziyaret et- miş, burada esnafın derterleri yakın- dan alâkadar olmuş, krediye ihtiya- çları olup olmadığını alâkadarlardan sormuştur.

sın maddelerin de işlenmesine gidil- mesi beklenebilir.

Sınırlı mamulâtımıza kalite ve fiyat bakımından yapılan ve yapılacak it- razlara gelince; Cumhuriyet hükümeti- nin bu işleri de halkın ve memleketin menfaatine uygun şekilde halledeceğine itimat edilmelidir. Bu gidişle, Türki- yenin çok kuvvetli bir iktisadî bünyeye erişeceği muhakkaktır.

Bu iktisadî faaliyete müvazî ola- rak, diğer içtimai faaliyetler de yeni teşekküller altında tebarüz etmekte, yürüyüşlerini yapmaktadırlar.

Memleketimizin çok kestirme bir yol- dan üstün bir medeniyet ve kültür se- viyesine ulaşacağına inanmalıyız ve i- nanmalıyız.

- 44 -

— Büyük ve mukaddes Kısramız, Gökboğayı Prenses Sirabın Dicle kenarındaki köşkünde bekliyor.

Dedi. Yezdi Cerd ara sıra onu böyle beklenmiyen zamanlarda çağırır, bazı işler hakkında danışır. Çünkü etrafındakilerin hepsi kendi menfaatlerini bilhassa akraba ve dostlarının hatırlarını düşündükleri halde Gökboğanın böyle düşünceleri yoktu. Her şeyi dosdoğru ve açık söylemekten çekinmezdi. Yezdi Cerd bundan hoşlanıyordu. O kadar ki eğer mümkün olsa her şeyi Gökboğaya teslim edecek, onu başvekil ve kumandan yapacaktı.

Gökboğa hem mevzu hakkında son sözlerini söylüyor, hem de akşam çıkarmış olduğu örme ve hafif zırhı elbisesinin altına giyiyordu. Gerek

Bir tuzak, bir baskın

Sirap, bütün cariyeye ve çalgıcılarla birlikte çoktanberi büyük sarayda oturuyor, Gökboğayı tuzağa düşürmeğe çalışıyordu

o ve gerek arkadaşları İranda böyle bir tedbirin çok faydasını görmüşlerdi.

Atının hazırlanması için seslenmişti. Tam odadan çıkacağı sırada tekrar kapı vuruldu. Açtılar Kubad hızlı hızlı ona yürüdü:

— Hemen şimdi Artabanın evine bir baskın yapmalıyız. Bir çocuk askerlerinden birine şu bez parçasını vermiş. O da bana getirdi. Bak üstünde ne yazıyor:

Gökboğa baktı. Orada İranca birkaç kelime vardı. Kanla yazılmıştı. Bu kanlar etrafa da bulaşmıştı. Fakat o kadar karışık değildi.

— Ne yazıyor? Oku!

Kubad okudu:

“Artabanın evindeyim. Firuzla Erdşir de burada. Ölüyorum. Çabuk yetişin!”

— Bu hangi Erdşir?

— Şiruyenin oğlu olacak!.. Benim anladığıma göre Artaban bir sene denberi evinden çıkmamış değildir. Firuz ve Hüsrevle de anlaşmıştır. Hüsrev babasını paytaht üzerine yürümesi için kandırmak, o buraya ordu ile girdiği zaman Erdşiri meydana çıkarmak ve tahta oturtmak istiyor. Bu yazı Gürarındır. Bugün kay.

bolan asker... Artabanı tanıdığı için ortadan kaldırmak istediler. Artabanın yanında muğ elbisesine bürünen bir adam varmış. Demek ki Erdşir bugün şehre soktu.

Gökboğa hemen Ertangaya döndü: — Benim yerime hükümdarı görmek için sen git. Prenses Sirabın köşkünü biliyorsun. Hükümdara çok geçmeden çok mühim haberlerle geleceğimi, onun saltanatı ve hayatı için vazife başında bulunduğumu söylersin!

— Başüstüne!

Ertanga aşağıya indi. Atına bindi ve bir seyisle birlikte Dicleye doğru uzaklaştı.

Gökboğa da bir dakika sonra atına binmişti. Kubad ve yirmi otuz askerle birlikte Artabanın evinin bulunduğu mahalleye doğru gitti. Ok ve kılıçlarından başka istenildiği zaman hemen yakılabilecek şekilde iki meşale de almışlardı. Saltık, Türk askerlerinin uyudukları kışlada Gökboğadan gelecek herhangi bir emri bekliyecekti.

- 18 -

BİR TUZAK, BİR BASKIN...

Ertanga acele etmiyordu.

Hem gidiyor, hem düşünüyordu: Yezdi Cerd o gün büyük sarayda bulunuyordu. Akşama kadar onun Sirabın köşküne gittiğini duymamıştı. Sirabın Dicle kenarındaki köşkünü, oradan suların akışını seyretmeyi pek severdi. Doğrusu bu genç kızın çalgı çalan ve şarkı söyleyen cariyeleri de meşhurdur ve hükümdarın pek hoşuna gittiği söyleniyordu. Bazan hiç beklenmiyen bir zamanda oraya gittiği de oluyor. Fakat geçen gün büyük saraydan başka yerde geçirdiği görülmemişti. Zaten Sirap da bütün cariyeye ve çalgıcılarla birlikte ne vakittenberi büyük sarayda oturuyordu.

Bu düşünceler yakışıklı ve cesur Türk delikanlısının kafasında rastgele canlanıyordu. Yoksa gittiği yer ve onu çağırılan hakkında en küçük bir şüphesi yoktu. Koca İran imperatoru her zaman herkesin bildiği işi yapacak, birtakım günlük adetlere esir olacak değildi ya... Dilediği zaman dilediği yere gidecekti. Bu akşam da belki geç vakit Sirabın köşküne gitmiştir ve orada bir vaka olmuş yahut aklına bir şey gelmiş Gökboğayı çağırmıştır.

— Kimdir o?

Kart bir ses gecenin karanlığında

ve şu daracık sokağın ucunda birden, bire yükselmisti. Bu, karakol gezen askerlerden biri idi. Bununla beraber sesinde fazla sertlik yoktu. Çünkü güneşin batmasıyla beraber uyku ya varan ve ıssızlaşan sokaklarda herhangi bir yabancı bu kadar serbest dolaşamazdı. Hırsız falan olsa ata binmek şöyle dursun ayaklarını atarken bile en küçük bir gürültü yapmamaya dikkat ederdi. Bununla beraber sorması ve onu tanıyınca kadar tedbirli davranması usulden idi.

Ertanganın gür sesi pesten cevap verdi:

— Yabancı değil! Ertanga...

Sokağın ortasında dımdık duran karaltı hemen kenara çekildi. Orada birkaç karaltı ile birlikte:

— Uğur ola!

Dediler.

Diclenin kenarına varınca kadar hiç dört defa bu sorgu ve cevap tekrarlandı. En sonra köşk göründü. Yalnız iki küçük penceresinde solgun bir ışık vardı. Belki nehir tarafı daha aydınlıktı. Çünkü hükümdar o tarafı sevdiği için traça veya balkon da otururdu.

Biraz daha yaklaşıncı kocaman kapı yavaş yavaş açıldı. Ertanga ile asker oradan içeri girdiler. Sık bir ağaçlığın altından ilerleye doğru ince bir yol uzanıyordu. Ve iki tarafındaki yasemin çardaklarından güzel bir koku yayılıyordu.

Ertanga atından indi. Asker de onun gibi yaptı ve her iki atı yularlarından tutarak sağdaki sundurmanın altına doğru yürüdü.

Elbisesinin işlemeleri karanlıkta bile parıldayan uzun boyunu bir adam yerlere kadar eğildi. Boğuk bir sesle, sanki mırıldandı:

— Buraya buyurunuz!

Ertanga o tarafa yürüdü. İnce yolun kumları ayaklarının altında gırtırdıyor, bahçeyi ve köşkü saran sessizliğe gariplik veriyordu. Böylece yavaş yavaş adım adım gittiler. İnce mermer direkleri büyücek bir kapının önüne geldikleri zaman kılavuz hemen öne geçti:

— Buyurunuz!

Kapının sağında ve solunda iriyarı ve uzun boylu iki adam daha vardı. Kaftanlarının altından kılıçlarının sapları görünüyordu. Ertanga geçerken ikisi de yerlere kadar eğildiler ve o eşliği aşarak çok süslü bir salona girince de doğrularak dımdık oldular.

Kılavuz bir aralık gene öne geçti ve solgun bir aydınlık içinde pırıl pırıl insanı saran salonda sola doğru yürüdü. Oradaki sedif kakmalı ve biraz basık kapıyı açarak gene o boğuk sesle:

— Buradan buyurunuz!

Sözlerini tekrarladı.

Ertanganın oradan girmesiyle beraber sokak kapısının kapanmasından çıkan gürültü duyuldu. Aynı zamanda sürgüsü sürülmüştü. Ertanga ilk defa olarak kendisinde uyanık ve tırkekek bir hisle arkasına döndü. Sedef işlemeli kapının kapanarak dışarıdan sürgülendiğini gördü, kılavuz öteki tarafta kalmıştı. Ne oluyordu?

Köşkte, eğlenceden ve her hükümdarın bulunduğu yerde görülen kalabalıktan, gidip gelmelerden eser yoktu.

Burası daha küçük bir salondur. Biraz evvel girdiği kapıdan başka karışıklık iki kapısı dava vardı. Fakat ikisi de kapalıydı ve içeride yapayalnız kalmıştı.

Bir türlü buna mâna veremiyordu.

Ne oluyordu?

İki kapı birden yavaş yavaş açıldı. Mağazaya başladı. Ertanga bir buna birden ötekine bakıyordu. Doğrusu İran sarayının bitip tükenmez teşrifat kadelerinin onda birini bile kavramış değildi. Bunun için şimdi köşkte olduğu muamelenin de teşrifatı olduğu hükmedebiliyordu.

Fakat, kapıdan iriyarı bir adam giriyordu. Bunların ellerinde geniş ağızlı ve uzun birer yalınkılıç vardı. Ne oluyordu?

Yalnız iki tane mi ya? Onlar duvar dibinde sağa doğru yan yan yürüyor, yünce arkalarından başkaları görünüyor. Onlar da aşağı yukarı evvelkilere benziyorlardı. Böylece üçer, dörder, beşer kişi çıktı. Kocaman bir akrebin iki boynuzu gibi uzayıp darlaşıp şarak Ertangaya karşı yaklaşıyorlardı.

Ertanga salonun ortasına doğru yürüdü. Sonra kapıdan ilk çıkana sordu:

— Ne oluyor? Ne istiyorsunuz?

Cevap yok. Yalınkılıçların kıskacı daralıyordu.

Ertanga aynı soruyu tekrarladı. Gene cevap alamadı. O zaman bir anda kılıcını çekerek haykırdı:

— Anlaşıldı, Yezdi Cerd Gökboğayı öldürmek istiyor. Alçaklığım bu derecesini ilk defa görüyorum.

Biraz önce girdiği kapıdan geri çıkmak istedi. Oraya doğru fırladı ve kapıyı omuzladı fakat bu kapı sanki taştan yapılmıştı. O kadar sertti ve en küçük bir sarsıntı bile yapamamıştı.

(Devamı var)

Ziraat kongresi

Istanbuldan ayrılan 10 murahhas pazartesi günü gidiyor

Bu ayın 27 sinde Ankarada toplanacak olan büyük ziraat kongresinin hazırlıkları bitirilmiştir.

Kongreye gheirimizden gönderilen, 12 rapor Vekletçe tabettirilmıştır. Bunlarla beraber hazırlanan yüzden fazla rapor da kongrede hazır bulunacaklara verilecektir. Şehrimizden gönderilen 12 rapor, arasında dericilik, çiçekçilik, sebzeçilik, konserveçilik ile buğday, arpa, tiftik, süt mevzuları üzerinde geniş tetkiklere istinat eden dilekler mevcuttur. İstanbuldan kongreye, 10 murahhasın ıstıarak etmesi tekarır etmiştir. Bunlardan dördü Ziraat Odasından, biri köylüden, dördü konserveçiler birliğinden, biri de Çiçekçiler Cemiyetinden seçilmiştir.

Ziraat Vekâleti, ayrıca, Yeşilköy Ziraat Mektebi müdürü B. Vehbi, muavini Tefvik, Bağcılık öğretmeni B. Necatiyi de kongrede vazife görmek üzere Ankaraya çağırmıştır.

Diğer ziraat mektepleriyle, muhtelif ziraat teşekküllerinin müdürleri de aynı suretle vazife almak üzere Ankaraya gideceklerdir.

Şehrimizden gidecek murahhaslar pazartesi günü Ankaraya hareket edeceklerdir.

Kısa haberler

* İstanbul gümrükleri başmüdüğü iken gümrük ve inhisarlar vekâleti teftiş heyeti reisliğine tayin edilen B. Mustafa Nuri Anil yeni vazifesine başlamak üzere dün Ankaraya hareket etmiştir.

* Şehrimiz takas tetkik komisyonu dün öğleden sonra ticaret odasında toplanmış, bir haftalık takas muamelelerini gözden geçirmiştir.

* Bu yıl göçmen nakliyatına son verilmiştir. İskân umum müdürlüğü şimdiye kadar gönderilen göçmenlerin iskan işiyle meşgul olmaktadır. Ankara civarında Sincan köyüne 400 göçmen yerleştirilmiştir.

Karamazof Kardeşler

Yazan: Dostoyevski

Çeviren: Hakkı Süba Cezgino 44

Cevabını verdi. Ama, doğrusu şu, ki başpapazin mutfağında bir dilim ekmekle bir yudum "kvas", tan başka ağzına hiç bir şey koymamıştı. Baygınlığını bastırmak için:

— Bir kahve içirim.

Dedi.

— Hele şuna bak, kahveden başka içecek şey bulamadı. Acaba tekrar ıstırmak lâzım mı? Sıcak mı? Eh öyle ise, Smerdiyakov'un pişirdiği şu meşhur kahveyi iç bakalım... Mâlum ya kahvede usta geçinir bizim Smerdiyakov... Onun balık çorbası da yamandır. Bir gün gel de şu çorbayı beraber içelim. Ama geleceğini önceden haber ver, hem artık buna da lüzum kalmasın. Sana yastığını, yatağını alıp gelmeni söylemiştim. Oldu değil mi? He, he, he!

Aliyoşa da gülümseyerek:

— Hayır, daha getirmedim.

Cevabını verdi.

— Ama, korktun değil mi?.. Bu fikirde inat edeceğim diye korktun de-

ğil mi?.. Ah benim yavrum. Hiç ben sana eziyet eder miyim. İvan, bu çocuk benim gözlerimin içine böyle gülümsiyerek baktı mı, dayanamıyorum vesselâm. Ne isterse yaparım. Şeving ta işime işler. Onu çok seviyorum. Aliyoşa, gel seni takdis edeyim.

Aliyoşa, yerinden kalktı; fakat Fiyodor:

— Yok yok zahmet etme. Buradan bir haç işaretile takdis yapacağım. "Balâam" m dişi eşiği, senin de ezberinde olan bir mevzu üzerine konuşmuştu. Dinle biraz onu. Hoşuna gidecek, güleceksin.

"Balâam, m eşiği, "Smerdiyakov", du Bu yirmi dört yaşındaki delikanlı, sessiz güre (*) ve bütün insanlardan tiksinen bir adamdır. Size onun hakkından biraz izahat vermek zamanı gelmiştir. Marta ile Grigorinin baktıkları bu çocuk, kendi kendine vahşi bir halde büyümüştü. Küçükken kedileri asmak ve sonra törenler yaparak gömmek en sevdiği oyundu. Kedileri astık.

tan sonra, yatak çarşaflarından parçaları kopararak kefen yapar ve dualar okuyarak gömerdi.

Bir gün bu işi yaparken, Grigori onu yakaladı ve temiz bir sopa çekti. Tam bir hafta bir köşeye bützülen çocuk uzaaktan korkulu gözlerle etrafına bakındı. Durdu. Grigori, karışma:

— Bu canavar, bizi sevmiyor, zaten kimseyi sevdiği yok ya!..

Demiyti. Arada sırada, Smerdiyakov:

— Ulan, İn misin, Cin misin?..

Diye sorar ve cevap alamayınca:

— Hayır, derdi, sen insan yavrusu değilsin... Sen hamamların ıstıklığından hasıl olmuş bir mahlûksun!

Daha aşağı bahislerde görüleceği üzere, Smerdiyakov, onun bu sözlerini unutmamış ve affetmemişti. Grigori, ona okuma yazma öğretti ve din tarihine de on iki yaşına vardığı zaman başlattı. Fakat bu başlangıç fena neticeler verdi. Daha ilk derslerin birinde çocuk güle güle bayıldı.

Grigori, gözüklerinin üstünden sert sert bakarak sordu:

— Neden var ulan?

— Hiç... Diyorsun ki, Allah dünyayı birinci, güneşi, ayı, yıldızları da dördüncü günde yarattı... Eh ilk günde ıstık nereden geliyordu öyle ise?..

Grigori, bu beklenmez soru karşısında afalladı. Maskara, hocasına tuhaf bir

alayla bakıyor, kızdırmağa yelteniyordu. Grigori, kendi afallayışına mı, çocuğun bakışlarındaki mânaya mı, neye kızdığını anlamadan:

— İşte buradan geliyordu!

Diyecek yüzüne ağır bir samar indirdi. Çocuk ağlamadı; fakat tekrar köşesine bützüldü. Bir hafta sonra da ilk sar'a nöbeti kendini gösterdi ve bir daha da hiç yakasını bırakmadı. Bu vaka üzerine Fiyodor, çocuğa karşı halini değiştirdi. O vakte kadar her gördükçe eline birkaç kopek sıkıştırır, çıkışmaz, kendi sofrasından tatlı yollar, fakat başka şeylere hiç aldırılmazken, bundan sonra hemen bir doktor çağırıldı. Bakıttı. Ama ne yazık ki, hastalık olmaz cinstendi. Birbirini tutmaz fasıllarla ayda bir kere, nöbet geçiriyordu. Nöbetler, bazan şiddetli, bazan hafif oluyordu. Fiyodor, Grigorinin çocuğu dövmesini yasak etti ve hastayı kendi yanına aldı. Smerdiyakov, on beş yaşlarına vardığı günlerden birinde kütüphanede kitapların isimlerini okurken, Fiyodor onu gördü. Bu kütüphanede yüz kadar kitap vardı. Fakat sahibinin onlara el sürdüğünü gören olmamıştı. Hemen anahtarlarını verdi ve:

— Madem ki meraklısın, seni benim kütüphane memurum yapayım. Bahçede sürteceğine oku daha iyi. Meselâ işte şunu al

Dedi. Bu "Gogol", un ilk hikâyelerini toplayan bir ciltti. Bu kitabı bir kerecik olsun gülümsemeden bitiren çocuk, eserden hoşlanmamıştı.

— Seni eğlendirmedim mi bu kitap?

Smerdiyakov sustu.

— Cevap versene ahmak!

Smerdiyakov gülümsiyerek:

— Bunun içinde yalandan başka bir şey yok!

Dedi.

— Hay Allah cezanı versin aptal!.. Dur bakalım, al şu umumi tarihi öyle ise.. Bundakilerin hepsi gerçektir işte.

Fakat çocuk, bundan ancak on sayfa okuyabildi. Eseri cansızlık bulmuştu. Bundan sonra bir daha, hiç kütüphane lâfrı olmadı.

Bu sıralarda Marta ile Grigori, Fiyodora Smerdiyakovun acaiplediğini, titizlediğini söylediler:

— Her şeyden iğreniyor. Çorba içerken kaşığın daldığı gidiyor!

Dediler. Grigori bu hallere kızıyor ve o, kaşığını aydınlığa kaldırıp bakmağa koyulurken:

— Hamam böceği mi çıktı?

Diye sorar. Arkasından Marta da:

— Belki sinek düşmüştür!

Mütaleasında bulunurdu.

(Devamı var)

(*) — "İre, "Sokulgan", m tam ıstıdır. Rumelinde pek çok kullanılır.

KURUN

ABONE TARİFESİ

	Memleket İçinde	Memleket Dışında
Aylık	95	155 Kır.
3 aylık	260	425 "
6 aylık	475	820 "
Yıllık	900	1600 "

Tarifesinden Balkan Birliği için ayda otuz kuruş düşür. Posta birliğine giren yerlere ayda yetmiş beş kuruş ammedilir.

Ahane kaydını bildiren mektup ve telgraf ücretini, ahane parasının posta veya banka ile yollama ücretini idari kendi üzerine alır.

Türkiyenin her posta merkezinde KURUN'a abone yazılır.

Adres değiştirme ücreti 25 kuruştur.

İLAN ÜCRETLERİ

Ticaret ilanlarının santim - satırı sonndan itibaren ilan sayılarında 40, iç sayılarda 50 kuruş; dördüncü sayılda 1, ikinci ve üçüncü 2, birincide 3, başlık yanı kesmece 5 liradır.

Büyük, çok devamlı, kişeli, renkli ilan verenerlere ayrı ayrı indirimler yapılır. Resmi ilanların santim - satırı 30 kuruştur.

Ticari mahiyette olmayan küçük ilanlar

Bir defa 30, iki defası 50, üç defası 65, dört defası 75 ve on defası 100 kuruştur. Üç aylık ilan verenerlerin bir defası bedavadır. Dört satırı geçen ilanların fazla satırları beş kuruştan hesap edilir.

Hizmet kuponu getirenlere küçük ilan tarifi piyade 25 indirilir.

KURUN hem doğrudan doğruya kendi idare yerinde, hem Ankara caddesinde Vakıf Yurdu altında KEMALİDİN İREN ilan bürosu eliyle ilan kabul eder. (Büro telefon: 20335)

RADYO

Türkiye Radyo Difüzyon Postaları
TÜRKİYE RADYOSU
ANKARA RADYOSU

1639 M. 183 Kes./120 Kw.
T. A. Q. 39.74 M. 15195 Kes./20 Kw.
T. A. P. 31.70 M. 9465 Kes./20 Kw.

ÇARŞAMBA 21-12-1938

12.30 Müzik (İskoç havaları ve lendler), 13 Saat ayarı ve haberler, 13.10. 14 Türk müziği (Şarkılar), 13.30 Türk müziği (İncesaz faslı), 19.15 Saat ayarı ve haberler, 13.10. 14 Türk müziği (İncesaz faslı), 19.15 Saat ayarı ve haberler, 19.25 Türk müziği (İncesaz faslı devam), 20 Konuşma, 20.15 Müzik (Riyaseticimur bandosu Şef: İhsan Küncer), 21 Saat ayarı, 21.10 Türk müziği (Saz eserleri ve şarkılar), 22 Konuşma (Mizah saati), 22.15 Müzik (Küçük orkestra), 23.15 Müzik (Hatif üvertürler), 23.25. 24 Son haberler ve yarınki program.

22 - 12 - 1938 PERŞEMBE

12.30 Türk müziği (şarkılar), 13 Saat ayarı ve haberler, 13.10 - 14 Müzik (dans plakları), 18.30 Türk müziği (ince saz faslı), 18.55 Konuşma (ziraiyat saati), 19.15 Saat ayarı ve haberler, 19.25 Türk müziği (ince saz faslı devam), 20 Müzik (küçük orkestra galası): 1 - Kayzerin Katarina (Rudolf Katniç), 2 - Ballerina (Feldköter), 3 - Pavane pur ün enfant defant (Moris Ravel), 4 - Sing, Sing, Sing Vögelein (Paul Prell), 5 - Cavaatin (Raff), 6 - Kleine melodi (Franz Grothe), 7 - Saksofon solo (Vals), 8 - Tanzende Herzen (Czernik), 21 Saat ayarı ve Parokun Tey. Mak. Borsa, 21.10 Temsil (Fatma Hanım mahkemede) komedi, 21.30 Türk müziği (şarkılar ve saz eserleri), 22.15 Konuşma, 22.30 Müzik (bir operanın tamamı), 23.45 - 24 Son haberler ve yarınki program.

Yabancı Radyolardan Seçilmiş Parçalar

Opera ve senfonî konserleri:

9.30 Berlin: "Le Deum" (Nikolai)
9.30 Prag 1: "Firtina" (Nikolai)
10 Frankfurt: "Noel oratoryosu" (Bah)
10 Roma grupu: "Toska" (Puccini) Operadan naklen.

10.55 Hilversum 1: Haydn, Mozart.

Oda musikisi ve konserleri:

3.40 Hilversum 1: Soprano şarkıları, 6.15 Varşova; 8.10 Leipzig; 8.20 Hamburg (Brahms); 10 Münih: (Bah); 10.15 Brüksel 1: Şopen prelütleri (Cortot).

Piyes, konferans ve konuşmalar:

8 Köngsberg (Heilsberg): "Herman Götz".

Beromünster: "Leipnitz".

8.15 Soltens: "Mikromagazin".

10. Kolonya: "Das letzte Leied".

10. Torino: Üç perdelik bir piyes.

10.30 Eyfel kulesi: "İş işi".

Hatif musikisi:

2.5 Radio Paris; 7.5 Radio Paris; 7.20 Brüksel 1; 8 Varşova; 8.15 Kolonya; 9

ŞEHİR İÇİNDE

İstanbul broşürü hazırlanıyor

Bütün şehri tetkik etmek üzere öğretmen ve müfettişlerden mürekkep 16 mntaka faaliyete başladı

Gökten düşen kumaşlar

Karamürsel Fabrikasındaki Hırsızlık Nasıl Olmuş

Geçenlerde Karamürsel kumaş fabrikasında, dam penceresinden girmek suretile hırsızlık olmuş. 700 lira değerinde dört top kumaş çalmıştı.

Hakkikat sonunda hırsızlığı yapan Hasan, Mustafa, Hüseyin ve yine Hasan olmak üzere dört kişi olduğu anlaşılmış, hepsi de yakalanarak dün adliyyeye teslim edilmiştir. Suçlu Hasanla Hüseyin müddelimumilikte verdikleri ifadelerinde vakayı şöyle tevil etmişlerdir:

— Sabahleyin iş başına gitmek üzere fabrika yanından geçerken, damdan birbiri arkası sıra dört top kumaş yere atıldı. Gelen kısmeti kaçırarak istemiyerek aldık ve götürdük. Yolda Nigar Hasanla Mustafaya rastladık; hep beraber Hasanın evine gittik, orada bir metre alarak her cins kumaşı mütesaviyen aramızda yaptık ve evlerimize dağıdık. Yoksa çalışmadık..

Suçluların dördü de ikinci sorgu hakkında kimliğince tevkif edilmişlerdir.

Eminönü meydanı

Bir Aya Kadar Muhakkak Durum Açılması Bulunacaktır.

Eminönü meydanının açılma işine devam edilmektedir. Eminönü hanı ile Kızılaya ait hanın üzerinde bulunduğuşu adanın müşterek olarak ihalesine karar verilmiştir. Bunlar da yıkıldıktan sonra plân ikmal edilmiş olacaktır.

Vali ve belediye reisinin verdiği bir emre göre, Eminönü meydanının plânında gösterildiği şekilde açılma işinin bir aya kadar muhakkak tamamlanması icap etmektedir.

Almanyaya Gidecek Ticaret Heyeti

Memleketimiz hesabına Almanyadan alınacak 150 milyon liralık kredi için, Alman hükümeti ile müzakerelerde bulunmak üzere Berline gitmesi tekarür eden, Hariciye Vekâleti genel sekreteri B. Numan Rifat Menemencioğlunun riyasetindeki heyet dün Ankara'dan sehrimize gelmiştir. Heyette, Numan Menemencioğlu ile Ziraat Bankası umum müdürü muavini Cezmi, Maliye Vekâleti nakit işleri umum müdürü Celâl Sait, Türkofis başkan muavini Celâl, Hariciyeden Cevdet ve Şadi bulunmaktadır.

Heyetimiz, bu akşam Semplon ekspresile Berline hareket edecektir.

Veremle mücadele cemiyetinin bir isteği

Veremle mücadele cemiyetinin reisi korgeneral Galip ve doktor Neşet Osman, dün kendisini ziyaret ederek veremle mücadele cemiyetinin vaziyeti etrafında izahat vermiş ve bazı yeni dileklerde bulunmuşlardır.

Bundan sonra doktor İhsan Rifat ta müracaat ederek cemiyete ait çocuk kütüphaneleri ve bahçeleri hakkında malûmat vermiş, belediyenin çocuk bahçelerinden kira almadığını, bunun devamını aynı zamanda bahçe işlerinin genişletilmesi tasavvurlarını anlatmıştır.

Brüksel 2: 9.10 Breslav; 10 Berlin; 11 Napoli; 12.10 Budapeşte.

Dans musikisi:

2.30 Kalundborg; 9.10 Königsberg (Hallsberg); 11.15 Oslo, İstokholm; 11.50 Stuttgart; 12.25 Londra (R.); 1.15 Londra (N.).

İlk okul talebesinin yurt üzerinde, ki bilgilerini artırmak maksadile coğrafya derslerine fazla ehemmiyet verilmesi ve öğretmenlerin talebeye yurt hakkında tetkik vazifeleri vermesi hakkında Bakanlık okullara bazı direktifler göndermiştir. Bu direktiflere göre talebe malûmat topluyacağı gibi ayrıca memleket resimlerine ve bu resimlerin o memleketin faaliyetine ait olmasına da dikkat edecektir.

Bundan başka ilk tedrisat müfredat programının hayat bilgisi ünitelerinde her vilâyet okulları kendi vilâyet içerisindeki tarihî anıtları, belli başlı müesseseleri ve binaları da tetkik ederek yakın yurt tetkikleri yapacaktır.

Bu münasebetle İstanbul kültür derneğinin ilk tedrisat ispektekleri bir toplantı yaparak İstanbul'un yakın yurt tetkiklerine faydalı broşürler hazırlamağa karar vermişlerdir.

Bu karara göre İstanbulun bütün semtleri 16 bölgeye taksim edilmiştir. Her bölgede birer ispektekin başkanlığı altında öğretmenlerinden müteşekkil heyetler teşekkül etmiş ve tetkiklere başlamışlardır.

On altı bölgenin ayrıca yaptığı faaliyetleri gözden geçirmek üzere bir merkez bürosu kurulmuştur.

Bölge heyetleri kendi bölgelerine sâbit eden bütün anıtları, binaları, yolları, hülâsa o mntakanın bütün faaliyetini yazı ve fotoğrafla tesbit edeceklerdir.

Bu suretle vücutte getirilecek bölge birleştirilerek bir İstanbul Rehberi meydana gelecek olacaktır.

Üsküdar ve Kadıköyde

Vali Dün Bir Teftiş Yaptı; Sanatoryomun Açılmasında Bulundu

Vali ve belediye reisi Lütfi Kırdar dün Üsküdar ve Kadıköy semtlerinde ki tetkiklerine devam etmiştir. Üsküdar ve Kadıköyü semtindeki cadde, derin temizlik vaziyetini gözden geçirerek kaymakam ve belediye şube direktörleriyle konuşmuş, kendilerine bazı direktifler vermiştir.

Vali Üsküdar iskelesi yanında bulunan çocuk dispensarini gezmiş, Valdebağ öğretmen sanatoryomunun açılma töreninde bulunmuş, öğleden sonra belediyedeki vazifesi başına dönmüştür.

Himaye Heyetlerinin Faaliyeti

İlkokullarda okuyan yoksul çocukların gıda işleriyle meşgul olan himaye heyeti birliği yeni yıl çalışmasına başlamış bulunmaktadır. Bu yılki çalışmaları durumunu tesbit ve alman neticeleri öğrenmek üzere okullara bir tamim gönderilmiştir. Bu yıl ilkokulların ilk sınıflarına kabul edilen yardıma muhtaç talebe adedi ve faaliyet bir raporla birliğe bildirilecektir.

Birincikânunun İkinci Hatfasında Yapılan İhracat

Bu ayın ikinci haftası içerisinde İstanbul gümrüklerinden muhtelif memleketlere 1.321.281 liralık mal ihrac edilmiştir. Bunların topanjı 1.961.783 kilodur. Mallarımızı satın alan memleketler sırasile, İmanyay, İngiltere, Sovyet Rusya ve Amerikadır. Bunlardan Almanyaya 149.328 liralık ve 623.115 kiloluk yaprak tütününü, İngiltereye; 383.370 kiloluk, 373.675 liralık tütün satılmıştır. Amerika için satılan tütünler henüz ihrac edilmemiştir. Amerikalılar İzmirden de tütün almakta oldukları için mübayaay miktarının on milyon kiloyu bulacağı tahmin olunmaktadır.

öğretmen ve talebe sanatoryomu

Dün Açılarak Hemen Faaliyete Başladı

Hasta öğretmen ve talebenin tedavisi için Bağlarbaşıda kurulan prevantoryom binasına ilâveten yeni bir sanatoryom binasının faaliyete başlıyacağını yazmıştık. Yeni sanatoryom binasının ilk inşaatı biten 50 yataklık kısmın dün sabah saat 10 da açılma töreni yapılmıştır.

Açılma töreninde vali Lütfi Kırdar, Kültür Bakanlığı sıhhat işleri teftiş reisi Celâl, kültür direktörü Tefik Kut, sıhhat işleri direktörü Ali Rıza ve diğer bazı kültür mensupları hazır bulunmuşlardır.

Açılan 50 yataklık kısmın teşkilâtı ve tehzizatı getirilmiş, Kültür Bakanlığının bu işe verdiği ehemmiyet takdirle karşılanmıştır.

Binanın yatak, yemek ve oturma salonları tamamen yeni sistemdir. Binanın kür yeri de ayrıca ehemmiyeti haizdir.

Sanatoryom, prevantoryom direktörlüğüne bağlıdır. Doktor ve hemşire kadrosu oldukça genişletilmiştir. Sanatoryomun diğer 70 yataklık kısmının inşaatı devam etmektedir.

Dilenciler toplanıyor

Sağlam Olanlar Mahkemeye Sakatlar da Darülacezeye Verilecek

Şehrin muhtelif semtlerinde son günlerde yeniden dilencilerin çoğaldığı görülmüştür. Bunların bir kısmını tagradan gelmiş ve burada iş sahibi olamıyarak sefaletle düşmüş kimseler teşkil etmektedir.

Diğer bir kısmı da vakit vakit meydana çıkan kadim dilencililiği kendisine meslek olarak seçmiş kimselerdir. Belediyenin verdiği yeni bir karara göre sağlam olan dilenciler mahkemeye verileceklerdir. Sakat olanlar da Darülacezeye yerleştirilecektir. Bugünden itibaren şehrin içinde yeni bir tarama hareketine başlanacaktır.

Moda Açıklarında Bir Kayık Battı

Dün Moda açıklarında bir kayık suların cereyanına kapılarak batmıştır. Deniz Ticaret Müdürlüğü tarafından yapılan tahkikat sonunda kazaya uğrayan kayığın 3093 numaralı Süleyman oğlu Mehmede ait olduğu anlaşılmıştır. Hâdisesi şöyle cereyan etmiştir:

Sandal sahibi Süleyman oğlu Mehmet Hal iskelesinden yüklediği esyayı Kadıköyüne götürmek üzere saat 14 surlarında iskeleden hareket etmiştir. Sandal Saraburnu önlerinde iken suların cereyanına kapılmış ve Moda açıklarına kadar sürüklenmiş, dalgaların tesirile orada batmıştır. Sandal sahibi Süleyman oğlu Mehmet, dalgalar arasında boğuşurken bu sırada tesadüfen geçen kaptan Mehmet Alizin idaresindeki Umüt motörü tarafından görülmüş, kurtarılmıştır.

Heyeti Fenniyede Toplantı

Yollar hakkında tetkikat yapmak üzere belediye heyeti fenniye direktörlüğünde dün bir toplantı yapılmıştır.

Yeni yapılacak yollar işi görüşülmüş ve buna ait bir proje hazırlanmağa başlanmıştır.

Otobüsçülerin derdi

Otobüsçülerin yeni valiye otobüs işleri etrafında bazı dileklerde bulunmuş oldukları yazmıştık. Vali bu işi tahkik etmek üzere yeni reis muavini Lütfiye memur etmiştir.

Tarihten bir yaprak:

Meçhullerin hâtıraları

Yazan: Niyazi Ahmet

Eski defterleri karıştırma tabirinin menşei bilmiyorum ama, insan bu işi sık sık yapar. Ya can sıkıntısından, ya işsizlikten, yahut ta alışkanlıktan.

Ben ekseriya yazıdan başımı kaldırıp şöyle biraz dinlendikten sonra yazma kitapları karıştırmaktan fevkalâde zevk duyarım. O satırlar insana neler düşündürmez. Yüz, yüz elli, iki yüz, üç yüz sene evvel yazılmış ismi, cismi çoktan unutulmuş, yok olmuş insanlarla düşünülüp kargacak burgacak satırlarda başmaşa bir âleme dalmak cidden bir zevktir.

İşte üzerinde "Ahmet Cemil", mühürünü taşıyan bir yazma kitap. Başta, rafta Sivastopol destanı, sonra bir cevî dairelerle fal oyunu. Kapakta şu cümle var: "Dahili beyti hilâli megruti. yet oldum.. Tarih 1317 - 9 kânunusani. perşembe. Kim bilir kaç ele geçmiş kitap, gene isimsiz bir kahramanın hatırasını tesbit ediyor.

Adamcağız evlendiği, yani gerdeğe girdiği geceyi kitabın kapağında tesbit etmiş. O en negeli, en mesut gününde yazdığı bu satırlara kim bilir kaç defa acıp bakmış ve belki bu satırlar hayatın bin bir kahrını gördükten sonra içini sızlatmıştır.

Kitap sahibi hiç şüphe yok, ki bu cümleyi yalnız kendi hafızası, kendi gözü için yazmış. Çünkü ismini bile ilâve etmeğe lüzum görmemiş. Tabii o satırları yazarken acı, korkunç ölüm nasıl aklına gelebilirdi.

Başka bir kitabı açıyorum; daha eski. İstanbulun fethini anlatıyor. Şurasında burasında bir çok misralar, beyitler ve fal oyunları, istihraçnameler var. Çevrile çevrile, artık parçalanmağa yüz tutmuş bir sahifede şu satırlar var:

"Cevzabircinde akdî nikâh ve tohum bırakmak ve bağ bahçe dikmek ve hatunlarla sohbet etmek eyldür. Kan aldirmek ve hamama gitmekte zarar var.."

Düşünüyorum: Kaç kişi bu satırları okuyarak ümitle hocalara boyun eğmişti. Ve kim bilir nasıl inanmıştır.

Nahifinin yazma divanını açıyorum. İç kapağında rıka, süllüs ve daha birçok yazılarla "Ya hazreti Mevlâna Celâlettini Rumi., satırları. Sonra divanı hümayun kaleminden Mehmet Muin, Sultanı mahubandan berber Ali Efendi hazalerinin imzaları ve saire ve saire. ve her satır, her nokta, her isim hayalinizde garip, acayip insan yüzleri canlandırır.

Kokmuş Etten Pastırma Yapan Mahkûm Oldu

70 yaşında Bünyamin adında bir bakıkal gayrisihhi evsafı haiz kokmuş etlerden imal ettiği pastırmaları satarken yakalanmış, birinci asliye ceza mahkemesine verilmiştir.

Bünyaminin evvelki duruşmasında karar verilmiştir. Yaşının büyüklüğü göz önüne alınarak 3 gün hapis cezası 2 ye indirilmiş, 470 kuruş para cezası ve 100 kuruş mahkeme masrafı ödeniye mahkûm olmuştur.

Mesut Bir Evlenme

Belediye daimî encümen hesap mümeyyizi merhum Bay Etem kızı Salih Zain ile genç mühendislerimizden Kenan Akalın'ın evlenme törenleri dün gece Turing palasta icra edilmiştir. Yeni evlilere ebedî saadetler dileriz.

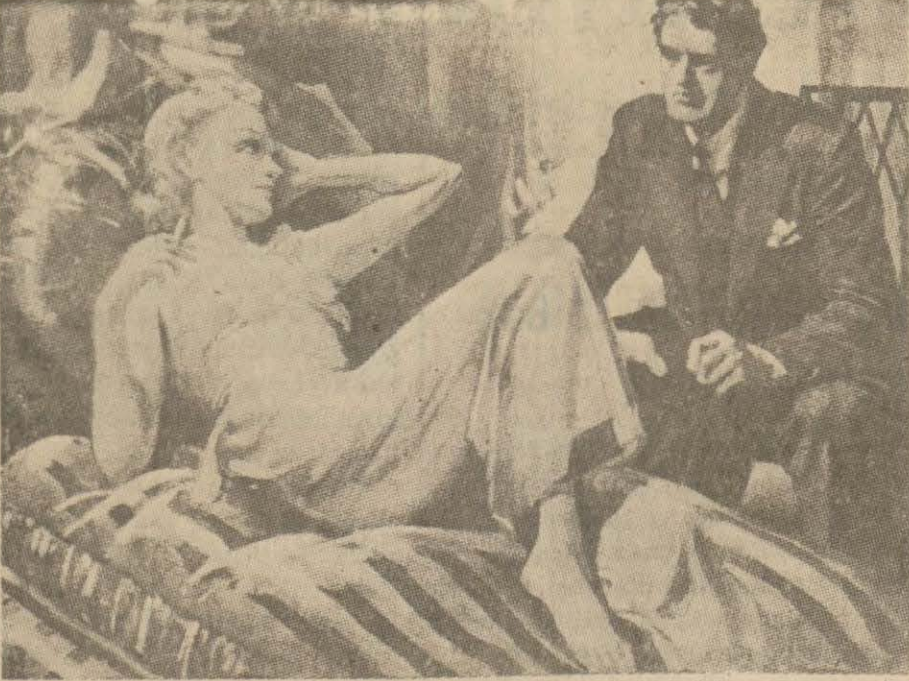

— Aman yarabbî! sarhoşluktan bütün saçlarım dökmüşüm!

Hikâye

Mes'ut bir ölüm

Yazan: N. A.

Nişanlandıklarının haftasında Sermet Amerikaya hareket etti:

— Yıldız, senin halin ne olacak? Dediler.

Genç kız boynunu büktü:

— Gelecek birkaç seneye kadar tatlı..

Cevabını verirdi.

— Demek birkaç sene bekliyecek sin?

Hayret ederek yüzlerine baktı:

— Elbette bekliyeceğim..

Aradan tam yedi sene geçti. Yedi uzun, birkaç ömür kadar uzun sene.. İlk zamanlar Yıldızın hali herkesi alâka dar ediyordu. Hemen her ev, en az haftada bir defa olsun ondan bahsedirdi. Sözler:

— Zavallı Yıldız..

Diye biterdi.

Genç kız, bütün semtin söylediklerini duyuyor, arkadaşlarının ara sıra anlattıklarını sükûnetle dinliyor, fakat bir defalık, hatırı için olsun onlara hak vermiyordu.

— Sermet bana söz verdi, onunla nişanlandım..

Diyordu.

Yıldız nişanlığını seviyordu. O kadar seviyordu, ki..

En çok sevdiği candan arkadaş Me. lâhattı. Sırlarını yalnız ona açıyordu:

— Gelme bile ne çıkar Melâhat, diyordu. İçimdeki aşk sönmedikçe dünyanın en bahtiyar insanı değil miyim? Sorarım sana, kim, hangi kadın yedi uzun sene bir saniye sönmeden devam eden aşkın alevleriyle yanıp tutuşabilmiştir. Onu ölünceye kadar seveceğim.

Sermed Amerikadan döndü. O, Yıldız çoktan unutmuştu. Dünyanın en medenî şehrinde sayısız genç kızla tanışmış, eğlenmiş, İstanbul'daki hisleri tamamiyle değişmişti.

— Sermed, dediler; Yıldız yedi sene seni bekledi?..

— Beni mi bekledi, ne diye?..

— Nasıl ne diye, nişanlanmamış mı idiniz?

Sermed kahkahalarla güldü:

— Olur şey değil, dedi. Kızcağızda biraz noksanlık var galiba?

Onu azarladılar:

— Yedi sene, seni ne kadar değiştirmiş. Çılgınca sevdiğin, geceleri sabahlara kadar pengeresinin önünde dolaştığın Yıldız ne çabuk unuttun? Haydi, çocukluk etme, yedi sene çektiğin ıstıraba nihayet ver..

— Fakat ben evlenmek niyetinde değilim..

— Böyle laf olmaz.. eğer böyle bir şey yapacak olursan kimse yüzüne bakmayacak, bunu iyi bil..

Sermed, yüksek sosyete mensup, Kolej mezunu genç kızlarla arkadaş oluyor, onlarla geziyordu. Yıldız bir defa olsun görmemişti.

Melâhat, herkesten fazla üzülüyordu. Sermedin geldiğini duyduğu gün sevincinden kalbi duracak gibi olmuştu. Heleceandan tıkanatıkana müjdeyi vermişti.

Yıldız sükûnetle dinlerken yüzüne tatlı bir renk geliyordu.

Melâhat hemen her gün Yıldız ziyaret ediyor:

— Sermed hazırlık yapıyor, yakında evleneceksiniz,, diyordu; fakat içi kan ağlıyordu.

Bir gün Sermede gidip ayaklarına kapandı:

— Sermed Bey, dedi; yapmayın, çok günah oluyor kıza... Yedi sene ümit ve helecanla bekledi. Keşke hiç gelmese idiniz. Madem ki geldiniz, sevmeszeniz de elinizi vicdanınıza koyunuz, oradan gelecek sese uyarak hareket ediniz. Sermed Bey, emin olunuz vicdanınızı dinlerseniz oradan gelecek ses şu olacaktır: Yıldızla evlen..

— Peki Melâhat Hanım.. Size söz veriyorum, iyi kalpli Yıldızla evleneceğim..

— Müjde Yıldız.. Sermed bugün hazırlıkları bitirmiş, yakında evleniyorsunuz.

—

— Ne o Yıldız bugün dalgınsın..

— Sahi mi?..

Yıldız arkadaşının yüzüne bakmıyordu bile.. Derin bir ruya âleminde imiş gibi, ağır ağır hareket ediyor; sağa, sola bakmadan geziniyordu.

Sermed hazırlıklarını yaptı. Parlak bir düğün yapıldı. Köy neşe ve sevinç içinde çalkandı. Fakat bütün bunlar Yıldızın yüzünde bir damla iz bırakmadı. O aynı dalgın hareketler ve aynı düşünce âleminde idi.

Bir sene sonra Yıldızın minimini bir yavrusu da oldu. Sermed, baba olmuştu. Seviniyor, sevgili karısını memnun etmek, ona neşe verebilmek için ne mümkünse yapıyordu. Fakat nafil..

Yıldız bir gün hastalandı, altı ay yattı ve bir sabah kocası başucuna gitmişti vakit onu sonsuz uykusuna dalmış buldu.

Yıldızın ölümü bir sır gibi kaldı. kocası bile bu evlilikten bir şey anlayamamıştı.

Melâhat:

— Yıldız, aşk ve saadet öldürdü. Diyordu. O kadar muztarip yaşadı, o kadar mesut öldü ki.. Dalgın hayatı, sadetini anlatacak kelime bulamamasındandı.

BURSA

Ankara 20-12-938

Hizmetlerinde yıldız işaretli olanlar üzerinde muamele görümleridir. Rakamlar saat 12 de kapanış satış fiyatlarıdır.

ÇEKLEK

• Londra	588	• Prag	4 720
• Nevvork	125 76	• Madrid	588
• Paris	3 31 5	• Varsova	23 675
• Milano	6 6875	• Budapest	21 570
• Cenevre	58 45	• Bükres	090
• Amsterdam	68 525	• Belgrad	28120
• Berlin	50 45	• Yokohama	34 275
• Brüksel	21 1775	• Stokholm	30 2225
• Atina	1 0725	• Moskova	23 7315
• Sofya	154 5	• Viyana	

İstikrazlar

• 1933 T. Bor	19 175	• Erzurum	14 45
• ..	11	• S. Erzurum	
• ..	111	• S. Erzurum	

SPOR

Beden Terbiyesi Umum Müdürü tetkik seyahatine çıkıyor

Beden terbiyesi umum müdürlüğüne tayin edilmiş olan General Cemil Tahir, memleketteki klüplerin vaziyetini yakından tetkik edebilmek için yurt içinde uzun bir seyahate çıkacaktır.

Umum müdür bu seyahate pek yakında başlayacaktır.

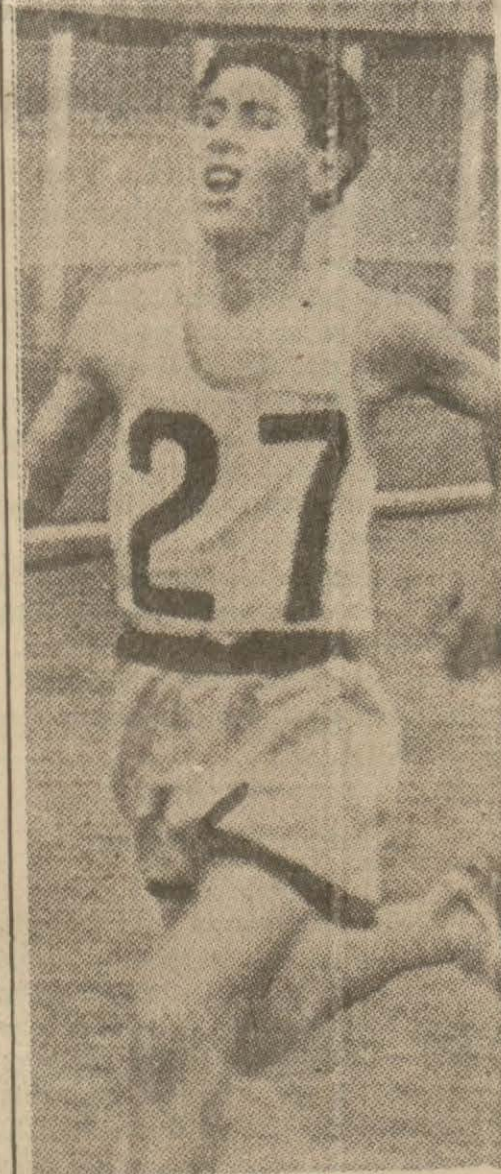
Beden terbiyesi Umum Müdürlüğü sıhhat işleri şefliğine eski sporcular dan doktor Adnan tayin edilmiştir.

Beden terbiyesi eskrim federasyonu reisliğine sabık reisi Fuat Balkan, Dağcılık federasyonuna da Albay İsmail tayin edilmişlerdir.

Ankarada pazar günü yapılan futbol maçlarında Harbiye takımını ikiye karşı üç golle mağlup eden Ankaragücü "on biri, bulmağı elde eden kadrosile..

Ankarada Kır koşusu

Kır koşusunda küçükler arasında birinci gelen Remzi

Ankara atletizm ajanlığı tarafından tertip edilen kır koşularının ikincisi pazar günü iki kategori üzerinden yapılmıştır.

Şehir stadından başlayan ve büyükler için 4800 metre, küçükler için de 2500 metre mesafede yapılan bu müsabakalara otuza yakın sporcu girmiştir.

Koşuların neticeleri şunlardır:

Küçükler arasında:

1 — Remzi	(A.S)	8,59,6
2 — İsmail	(D.S)	9,04,8
3 — Mahir	(A.S)	

Büyükler arasında:

1 — Mustafa	(D.S)	16,41,6
2 — Ali	(M.G)	17,33,4
3 — Halil	(D.S)	

At yarışları

Havanın fena olmasına rağmen Ankara at koşuları yine heyecanlı gitti

Tomi Far

Son maçını da kaybetti

Meşhur İngiliz boksörü Tomi Far son yaptığı müsabakayı da kaybetmiştir.

Far evvelki gün Nevyorkun Madi son Skar gardende genç boksörlerden Lon Nova ile 15 ravuntluk bir maç yapmış ve sayı hesabına yenilmiştir.

Dün sonbahar at yarışlarının on ikincisi şehir ipodromunda yapıldı. Gece yağın kar ve yağmur dolayısıyla seyirci adedi gegen haftaya nazaran az olmakla beraber müşterek bahse olan rağbet azalmamıştı. Başbakanımız Bay Celâl Baya rda üçüncü koşu esnasında ipodromu teşrif ettiler

BİRİNCİ KOŞU:

Üç ve daha yukarı yaştaki yerli halis kan İngiliz at ve kısraklara mahsus. İkramesi 450 lira, mesafesi 2000 metre idi.

- 1 — Romas,
- 2 — Özdemir,
- 3 — Girgin.

Müşterek bahiste; ganyan: 210, plâse: 125 kuruş.

İKİNCİ KOŞU:

Dört ve daha yukarı yaştaki yarım kan İngiliz at ve kısraklara mahsus. İkramesi 375 lira mesafesi 2400 metre idi.

- 1 — Alemdar.
- 2 — Andrebudin,
- 3 — Mahmure.

Müşterek bahiste; ganyan: 310, plâseler: 190, 125 ve 155 kuruş verdi.

Bu yarışaki ikili bahiste ise Alem — Andrebudin, çifte oynayanlar 1 liraya mukabil 16 lira kazandılar.

ÜÇÜNCÜ KOŞU:

Üç ve daha yukarı yaştaki halis kan İngiliz at ve kısraklara mahsus handıktı. İkramesi 400 lira mesafesi 2100 metre idi.

- 1 — Komisar,
- 2 — Taspmar,
- 3 — Bayan.

Bahsi müşterekte; ganyan: 200 kuruş verdi.

DÖRDÜNCÜ KOŞU:

Üç yaşımdaki yarım kan İngiliz taylara mahsustu. İkramesi 200 lira mesafesi 1800 metre idi.

- 1 — Alceylan,
- 2 — Frig,
- 3 — Luksbar.

Müşterek bahiste; ganyan: 185, plâseler: 120 ve 140 kuruş verdiler.

BEŞİNCİ KOŞU:

Dört ve daha yukarı yaştaki halis kan Arap ve kısraklara mahsustu. İkramesi 300 lira, mesafesi 1800 metre idi.

Bu koşu geçen haftaki gibi gene bir sürprizle neticelendi. Fakat çifte bahiste her ihtimali nazarı itibare alanlar çok olduğu için oynayanları zengin edecek kadar çok para vermedi. Koşu şu atlar arasında oldu: Ünlü, Ceylân, Yıldız, Derviş II, Can II, Bahtiyar, Uçar, Efe, Alderşi.

- 1 — Ceylân
- 2 — Bahtiyar
- 3 — Alderşi.

Koşunun derecesi 2,10 dakikadır.

Müşterek bahis ganyan 2160 kuruş, plâse sırasile 610, 365 ve 155 kuruş verdi.

Dördüncü ve beşinci koşular arasındaki çifte bahiste Alceylan — Ceylân çiftine oynayanlar bir liralarına mukabil 45,75 lira aldılar.

Bilardo şampiyonası

Glorieux kupası beynelmilel bilardo müsabakaları için Almanya ile Belçika arasındaki müsabaka Dusseldorf'ta yapılmıştır. Birinci gün neticesinde Belçikalılar 4—6 galip vaziyete girmişlerdir.

Kongre

Bakırköy spor klübü idare heyetinden:

Klübün senelik kongresi 25—12—938 pazar günü saat 11 de Bakırköy halkevi salonunda aktolunacaktır.

Klûbe kayıtlı arkadaşların gelmeleri rica olunur.

Ankaradaki Harbiye — Ankaragücü maçında Güçlülerin Harbiye Kalesine attıkları gollerden biri..

Şalgam tarlasında bir Venüs...

Helkeltraşa modellik etmiş olan kız:

— Demek ben bir venüsüm ha, diyor!

"Şalgamlı Venüs", Roma devrine ait bir eser olarak eski eserler kataloğuna yazıldıktan sonra maalesef daha uzun bir müddet hayrankâr toplamadı ve keşfedildiği tarihten beş, altı ay sonra hakikat ortaya çıkarıldı.

Fransanın bir köyünde, toprağını süren bir çiftçi, bir gün yerden bir heykel çıktığını görüyor. Hükûmete haber veriyor. Sanattan anlıyan kimseler bunun Venüs heykeli olduğunu söylüyorlar.

Heykel şalgam tarlasından çıkarılıp müzeler idaresine götürülüyor ve oradaki salâhiyetkar komisyon, heykelin hangi devre (1) ait olduğunu, heykel taşıltığı hangi mektebe dahil edilebileceğini uzun müddet tesbite uğraşıyor. Nihayet "Şalgamlı Venüs", Gallo-roma devrine ait bir eser olarak — hem de bir şaheser — olarak müze kataloglarına kaydolunuyor ve heykelin Luvr müzesine nakli düşünülüyor.

Fakat, sanat mensupları bu yeni buluş keşif üzerindeki hayranlıklarını daha fazla yazıp çizmeye vakit kalmıyor. Kremnonése isminde bir İtalyan heykeltraş ortaya çıkarak, bu heykeli bundan bir sene kadar evvel Fransa'da kendisinin yaptığını, kardeşi ile beraber o tarlaya gömdüklerini söylüyor.

Heykeltraşın bundan maksadı şudur:

Kendisi, çok iyi bir sanatkar olduğu halde, şöhret kazanamamıştır. Kremnonése bundan dolayı etrafındaki lere ve sanat âlemine küskündür. Değerini isbat etmek için bu çareye başvuruyor. Eski devirlerin mevzuu olan Venüs'ü ele alarak güzel bir heykel yapıyor ve bunu toprağa gömüyor.

Topraktan bu Venüsü çıkaranların onu hakikaten büyük bir sanat eseri saymaları ve müzeye koymaya karar vermeleri eserin ve onu yapan sanatkarın değerini isbat etmiştir. Eski eserler mütehassıslarının şimdi sözlerini geri almaya hakları yoktur. Ma dem ki bunu bir şaheser olarak tanıdılar, demek ki eser hakikaten değerli. Heykelin sanat bakımından kıymeti yoksa, onu bir eski devir eseri sanarak verdikleri hükümde aldanmış sayılacaklar...

Bugün Kremnonése hakikaten değerli bir heykeltraş olarak kabul edilmiştir.

Heykeltraşa model olan, bir Lehli kızdır. Anna Strudnička, kendisinin bir Venüs olduğundan evvelce haberi bile olmayan, bugün ise pek az kibir duyan bir kızcağız olarak görünüyor. Kendisiyle görüşen bir gazeteciye şunları söylüyor:

— Heykeltraş eskiden tanımadım. Bir gün, bir ahbap vasıtasile tanıştık. O zaman ben Sent Etien'de idim. Kendisine, yaptığı esere hiç ehemmiyet vermiyordum, modellik ettim. Fakat o, daima, büyük bir esere çalıştığını, bu heykelin çok fazla şöhret kazanacağı,

939 yılında neler olacak

Resim ve Yazar ile HADİSELER

Fransız kâhini yine sahnede Yeni sene beşeriyete sulh getiriyormuş

İspanyanın Barselonâ şehrinde güneş banyosu yapan genç kızlar az sonra cepheye hareket edecek olan bir milis askerile şakalaşıyorlar.

İngiliz Kralının tahtından feragat edeceğini, Habeşistanın dünya haritasından silineceğini vukuundan çok evvel haber veren meşhur Fransız kadını Jeneviyef Zepfel 1939 senesi için de bazı ukalâlıklarda bulundu. Bu kadının istikbal hakkında söylediklerini herkes merakla dinlemekle beraber, İnanmıyanlar inanarlardan çoktur. Ma amafih bir sürpriz kabilinden Paris liler geçen gece umumî bir yerde bu kâhini yine dinlemişlerdir. 3000 kişinin bulunduğu bir kalabalık önünde istikbalden haber verecek olan kadın birçok sözler söylemiştir.

1939 yılında ne olacak?

Bunu bittabi herkes merak eder. Bu itibarla söyledikleri doğru çıksın, çıkmassın, merak ve tecessüs içinde yaşayan insaniyet her sene olduğu gibi 1939 —senesi için de bu kadının söyledikleri dinliyor; gazeteler basıyor. Ve meraklılar okuyor.

Fransız gazetelerinin verdiği tafsillâta göre, Pleyel salonunda zayıf çehresi, beyaz pelerini, beyazlanmış saçları ile görünen (kâhin) kadın geçen sene aynı salonda: "Fransız askerleri hududa kadar gidecek ama, harp etmeden dönecek", demişti. Bu sene yine aynı yerden bir takım sözler söylemiştir. Bu kadının teminatına göre, görünmez bir kuvvet, ruhlar, muayyen bir gün tayin ederek bu kadına, sen o gün kâhin olacaksın diyor ve aynı gün de bu kadına ona ilham edilen sözleri tekrarlıyormuş.

Gözümün önünde geniş ova ve sahralar var, bu ovalar binlerce bayrakla dolu... Öyle zannederim ki, bu bayraklar birbirile çarpıyor... Orta yerde yükselen Fransız bayrağının renk değiştirdiğini görüyorum. Bir çok memleketler görüyorum... Manzara çok acıklıdır... İnsanların parça parça edilmiş etleri bir kazana dolduruluyor. Bu kazandan bir çok iskeletler çıkıyor... İtalya çehresini değiştiriyor. On yedi millet büyük devletlere iltihak ediyor... Fakat âfet yeniden başlıyor... Askerler... Bütün hudutlar dipsiz derinliklere çöküyor... Gönüllü erkekler görüyorum. Milyarlarla yıldızlar gözümün önünde... Bahar henüz başlamak üzere ama, biz yeniden tehdit altındayız... Çemberlaynı görüyorum... Onun üzerinde bir iyilik nişanı var... İngilterede o kaybolduğu gün korkunç hadiseler başlayacak.

Hitleri görüyorum... Bir bayrakla

Avustralyada plâflardaki genç kızların kemerlerinde "No., (hayır) yazılarına tesadüf edilmektedir. Bu "içki yasak edilsin mi?", şeklindeki soruların cevabıdır. ve propaganda olmak üzere kullanılmaktadır.

Son yapılan intihapta Avustralyanın 65 vilâyetinin hepsinde "Yaşlar, yani içki taraftarları kazanmış, "Kurular, (içki alehtarları) kaybetmiştir.

sarılmış... Evvelce onu daha parlak görmüştüm... Bir kişi beni heyecanlandırıyor... Hudutların öte tarafında bir çok insanlar var. Bunlar yarın istiyebileceklerini bir gün evelden kâğıtlar üzerine kaydediyor... Fakat her şey, çok mesut bir şekilde yer değiştiriyor... Biz tehdit eden Alman değildik... Bunlar küçük milletlerdir... İktidarda olanlarla gitmeleri lâzım... Fransayı idare etmeğe memur edilenlerin sayısı 20 kişidir.

Hudut—ların yerin dibine doğru nasıl batmakta olduklarını görüyorum... Biz mart ayındayım... Hudutlar yoktur... Milletler arasında büyük dostluklar başlayacaktır... Avrupa birleşik devletleri meydana gelecek... 1939 senesinde ben beşeriyete sulh olacağını tebsir ediyorum...

Kâhin kadın bu sözleri söylemiş ve yavaş yavaş sahnedan kolise doğru çekilirken dinleyicilerden bazıları inanır; bazıları da inanmaz bir haleti ruhiye içinde salonu terketmiştir.

Venedikli tüccarın 50 milyarlık mirası

1560 kişi tarafından isteniyor !

Venedikten Fransaya getirilen 22 araba altın arasında

Venedikli tüccarın da serveti var mı idi ?

Fransız hükûmetini 1560 kişi dava etmiş bulunuyor. Bu 1560 kişi 50 milyar frankın varisi olduklarını dava ediyorlar ve bu parayı hükûmetten istiyorlar.

Varislerden biri şöyle diyor:

— Evet efendim, Jan Tierri'nin varisi olduğumu iddia ediyorum. Çünkü kendisinin ahfadından bulunuyorum.

Jan Tierri öldüğü zaman 50 milyardan fazla bir servet bırakmıştı ve bu parayı muhafazayı Fransız hükûmeti üzerine almıştı. Çünkü, varislerin hiçbiri kendisinin Jan Tierri'nin hısımlı olduğunu isbat edememişti. Bugün bunun kabil olduğunu söyleyebilirim, çünkü Fransız hükûmetinin elinde artık bir nüfus kütüğü bulunmaktadır.

"Bizim ailemiz bu servete olan hakkımızı daima iddia etmiş ve müracaatte bulunmuştuk. Bizden başka daha birçok varisler var ki, meşhur Venedikli tüccarın efsanevi servetinden pay bekliyorlar. Bu servete hak iddia edenler Onbeşinci Lui devrindenberi yaşıyorlar ve bu suretle sayısı gittikçe artıyor."

Bu daha bundan 3 asır evvel, 1636 senelerinde de başlamıştı. Jan Tierri'nin büyük babası Fransa Kralının jandarması idi. Jan, bahtını denemek için İtalyaya gidiyor, bir handa çalışmaya başlıyor. Sonra Venedikli tüccar Tipaldi ile tanışıyor ve tüccar onu yanına kâtip olarak alıyor. Beraber birçok memleketleri dolaşıyorlar.

1636 da Venedikli tüccar ölüyor ve

nı söylüyordu.

"Heykelin başına gelen hadise hoşuma gitti doğrusu... Demek ben bir Venüsüm ha!.."

Lehli kız bunları söyleyerek kahkah ile güllüyor... Fakat, sanat âlemi hakikaten ciddi bir mesele karşısında bulunduğu kanaatinde..

Doktor Vilyam Multon'un öpüşmenin heyecan kıymetini ölçüp kaydeden bir makine icat ettiğini haber vermiştir. Doktor resimde, kendisine müracaat ederek kocasını az sevmeye başladığını ve bunun doğru olup olmadığını anlamak isteyen bir kadının öpüş kudretini grafiklerle tesbit etmeğe çalışırken görülmüş,

İtalyanın tecavüzü derhal silâhla mukabele görecek

Fransız Hariciye Nazırı Mecliste şiddetli bir nutuk söyledi

Paris, 20 (A.A.) — Mebusan meclisinde hariciye bütçesinin müzakeresinde hariciye nazırı Bonnet enternasyonal siyaset hakkında uzun izahat vermiştir.

Fransız - İngiliz münasebatını anlatan Bonnet, eğer İngiltere sebebiyet vermeksizin bir taarruza uğradığı takdirde Fransanın kara, deniz ve hava kuvvetleriyle yardım edeceğine dair Delbosun 1936 daki sözleşimini resmen teyit etmiş, Çemberlayn'in son beyanatını ele alarak Fransız - İngiliz münasebatının, herhangi bir hâdisenin iki memleketi yan yana bulacak derecede sıkı olduğunu ehemmiyetle kaydeylemiştir.

Fransız - Alman münasebatı hakkında, Bonnet, Münih anlaşmasından sonra hasıl olan sükûneti hatırlatmış ve geçenlerde imzalanan deklarasyonun bu sükûnetten doğduğunu söylemiş, iki memleketin karşılıklı olarak hudutlarını garanti eden ve iki memleketi alâkadar eden bütün meselelerde istişareyi derpış eyleyen bu deklarasyonun yalnız İngiliz - Alman münasebatını iyileştirmeye değil, aynı zamanda umumî sükûnete de hizmet edeceği kanaatini izhar etmiştir.

Bonnet, İtalya hakkında da, iki memleket münasebatının son zamanlarda iyileştiğini ve hattâ uzun zamanlardan beri boş duran büyük elçiliklere asaleten diplomatlar tayin edildiğini kaydettikten sonra, geçenlerde İtalyan mebusan meclisinde yapılan tezahüratın ve bu tezahüratı takip eden matbuatın Fransa aleyhindeki metalbat mücadelesinin iki memleket münasebatının daha ziyade iyileşmesi umitlerini karartmış olmasına teessüf etmiştir.

Mezkûr tezahürat üzerine Romadaki Fransa büyük elçisinin yaptığı teşebbüse İtalyan hükûmetinin bu tezahüratı benimsemediği cevabı ve-

rilmiş olmasına rağmen Bonnet, Fransanın anavatandan olsun deniz aşırı araziden olsun Fransız topraklarından hiç bir parçasını İtalyaya terketmeyeceğini ve gerek Tunusa ve Fransız Somalisine, gerek Korsika, Nis veya Şavole'ye yapılacak bir tecavüzün derhal silâhla mukabele görecekleri kat'i bir lisanla ifade etmiştir.

Paris, 20 (A.A.) — Paristeki Korsikalılar dün akşam İtalyanın Korsika hakkındaki emellerini protesto eden bir tezahürat tertip etmişlerdir. Kabul edilen bir karar suretinde adanın müdafaasını temin için icap eden tedbirlerin alınması hükûmetten rica edilmektedir.

Paris, 20 (Husuf) — Hariciye Nazırı Bone'nin hariciye komisyonundaki son beyanatına göre İtalyada Fransa aleyhinde yapılan nümayişlerin maksadı Cibuti ile Süveyş kanalı üzerinde bazı yeni müsaadat elde etmektir.

Nazırın beyanatı Kedorseğin bu istikamette İtalya ile bir müzakereye girişebileceğini gösteriyor. Fakat Tunus ve Korsika meseleleri böyle değildir. Bu meseleler üzerinde Fransanın müzakereye bile girmek istemediği anlaşıyor. İngiliz başvekil Çemberlayn'in avam kamarasındaki beyanatı İtalyan taleplerine sarahaten temas etmemekle beraber İngilterenin İtalya ile anlaşması Akdeniz statükosunun muhafazası esasına müstenit bulunduğunu kaydetmiştir. Alman hariciye nazırı Fon Ribbentrop da Fransız - Alman dostluk ve ademi tecavüz beyanamesi müzakereleri sırasında Fransız hariciye nazırının bir sualine cevap vererek Berlin - Roma mihverinin devam etmekte olduğunu söylemekle beraber Almanyanın Akdenizde doğrudan doğruya menfaati bulunmadığını tasrih etmiştir.

İşçi ücretlerinin haczi hakkında karar

Ankara, 20 (Telefonla) — Türk parasının kıymetini koruma hakkındaki kararnamenin bir maddesine bir fıkra eklenmesine dair kararname konulan hacizlerin eskisi gibi devam, mer'iyetten önce işçi ücretlerine konulan hacizlerin eskisi gibi devam ettirilerek bu kanunda tesbit olunan muafiyet miktarını göz önünde bulundurulmadığı ve iş dairelerinin işçi hakkında verdikleri malûmat nazara alınmıyarak iş kanununun tatbik edilmekte olduğu

yerlerde çalışan işçilerin ücretlerinin haczedildiği haber verilmektedir.

Adliye Vekâleti, müddeimummülklerle yaptığı bir tebliğte İş Kanununun mer'iyeti tarihinden itibaren hükmün cari olması lâzımgeldiği ve ücretinin haczi mevzuu bahsolan işçilerin vaziyeti ve ücreti hakkında İcra ve İflâs kanunu ile bu kanuna göre yapılacak tetkikat esnasında iş dairelerinden bu hususta verilecek malûmatın da göz önünde bulundurulmasını istemektedir.

Kont Ciano Macar başvekili ile görüştü

Budapeşte, 20 (A.A.) — İtalya hariciye nazırı Kont Ciano, dün öğleden sonra Macaristan Başvekili İmredi ve hariciye nazırı Kont Csaki ile takriben iki saat süren bir mülakat yapmıştır.

Budapeşte, 20 (A.A.) — Bu sabah saat 8 de naip Horti Kont Ciano'yu otelde ziyaret etmiş ve bundan sonra her ikisi de Göbbölö'e domuz avına gitmişlerdir.

Naip ve hariciye nazırına naibin yardımı ile Kont Ciano'nun maiyetindeki iki ki memur ve İtalyanın Budapeşte sefareti kâtibi refakat etmişlerdir.

Budapeşte, 20 (A.A.) — Matbuat, Kont Ciano'nun Budapeştede geçirdiği ilk güne bir çok sahifelerini tahsis etmekte ve dün akşam İtalya hariciye nazırının gerefine başvekil İmredi ile

refikası tarafından verilen ziyafet hakkında tafsilât vermektedir.

Peşte, 20 (Husuf) — Kont Ciano'nun Peşte seyahatinde istihdaf ettiği başlıca maksat Yugoslavya ile Macaristan arasındaki muallâk meseleleri halletmek ve iki memleket münasebetlerine normal bir şekil vermektir. İtalya evvelce Çekoslovakya'daki Rutenyayı Macaristanla vererek Lehistan ile aralarında müsterek bir hudut kurmak istemişti. Almanyanın muhalefeti bu plânın tatbikine mâni olmuş. Kont Ciano'nun bu defaki Peşte seyahati Berlin - Roma mihveri esasları dahilinde olmak üzere Tuna havzasında İtalyanın mevkiini takviye etmek gayesine matuf olduğu tahmin ediliyor.

Sinaî müesseseleri vergi matrahı

Ankara, 20 (Telefonla) — Sinaî müesseselerin vergi matrahını tayin etmek üzere hazırlanan 1938 mali yılı iptidai maddeler tenzilat nisbetlerini gösteren cetvel ile vergileri toptan yıllık olarak tarholunan sinaî müesseseler için birincikânunun 1 inden itibaren tatbiki ve vergileri toptan yıllık olarak tarhedilenler haricinde kalan sinaî müesseseler için iptidai maddé tenzilat cetvelinin bir hazıran 1939 tarihine kadar mer'i tutulması Vekiller Heyetince kararlaştırılmıştır.

Tahsin Uzer şehrimizde

Ankara, 20 (Telefonla) — Üçüncü Umumi Müfettiş B. Tahsin Uzer bugün İstanbul'a hareket etmiştir.

Sivasta

Yeni bir çimento fabrikası kuruluyor

Ankara, 20 (A.A.) Sivasta kurulacak olan çimento fabrikasının inşaatı faaliyetle devam etmektedir. Önümüzdeki ağustos ayı içinde makinelerin montajına başlanacaktır. Aldığımız malûmata nazaran fabrikada günde 300 ton çimento istihsal edilebilecektir. Tevsii halinde bu miktar günde 600 tona balığ olacaktır ki bu, halen memleketimizde istihsal edilmekte olan çimento miktarının yüzde ellisi nisbetindedir.

İran transit yolu

Ankara, 20 (A.A.) — Trabzonla İran hududumuz arasındaki transit yolunun son 51 kilometrelik kısmına ait keşif ve plânları hazırlanmıştır. Yakında münakasaya konulacaktır. 590 kilometresi tamamen ikmal edilmiş olan transit yolumuzun bu son 51 kilometrelik kısmında da bazı muvakkat imlâ ve tesviye ameliyesiyle her türlü münakalat ve seyrüsefer temin edilmiş bulunmaktadır.

İstanbul - Edirne asfalt yolu

Ankara, 20 (A.A.) — Geçen sene 160 ncı kilometresine kadar inşası ikmal edilmiş olan İstanbul - Edirne Avrupa asfalt yolundaki inşaat hayli ilerlemiştir. Önümüzdeki inşaat mevsiminde 198 inci kilometreye varılacak ve geri kalan 48 kilometrelik kısmının da önümüzdeki sene içinde ihalesi yapılacaktır.

Kudüste bir müsademe

30 Arap öldürüldü 15 i esir edildi

Kudüs, 20 (A.A.) — Yahudi organı Haarec, Filistinin meselesini tetkik etmek üzere Amerikada bir dünya Yahudi konferansının içtimaa davet edilmesini düşündüğünü bildirmekte dir.

Kudüs, 20 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre dün Naim Beni de bir müsademe olmuş ve Araplar 30 ölü vermişlerdir. 15 Arap esir edilmiştir.

İspanyada yeni hareket bekleniyor

Saint Jean de luz, 20 (A.A.) — Barselondan alınan malûmata göre cumhuriyet ordusu kumandanlığı mezu niyetleri iptal etmiştir. Bundan dolayı yeni hareketin başlaması beklenmektedir.

Rusya - Japonya

(Baş tarafı 1 içinde)

suliyetin Moskova'ya raci olacağından Sovyet hükûmetini haberdar etmesi bildirilmiştir. Resmî mahfiller, bu neticelerin mahiyeti hakkında ketumiyet muhafaza etmektedir. Fakat Japon matbuatına göre, Tokyo, lüzumu takdirinde, Sibiryaya sahilleri boyunca avlanan Japon balıkçıların harp gemileri ile muhafaza ederek, "balık avı serbestisini" idameye azmetmiştir. Bu takdirde ciddi bir gerginliğin ortaya çıkmasından korkuluyor.

Çemberlayn'in nutku

Almanya yeniden fedakârlığa razı değil

Londra, 20 (A.A.) — Avam Kamarasında B. Çemberlayn Çek hudutlarının garantisi hakkında bir suale cevap vererek bu hudutların kati surette tahdit edilmiş olduğunu ve artık bir itiraz mevcut olmadığını kaydettikten sonra demiştir ki:

Garanti meselesine gelince, bu hususta bundan evvelki beyanata bir şey ilâve edecek vaziyette değilim. Toprak terkinden doğan diğer bütün meseleler bir taraftan Çekoslovakya ve diğer taraftan Almanya, Polonya ve Macaristan arasında halledilmek icabeder.

Londra, 20 (A.A.) — B. Çemberlayn'den muhalefet lideri B. Sinclair söz alarak B. Çemberlayn şimdiki politikasına devam ettiği takdirde harpten sakınlamayacağını bildirmiş, Çin hükûmetine kredi verilmesini tasvip ederek İngiliz dış politikasında bir değişiklik vukuundan önce İngilterede millî birliğin imkânsız olacağını iddia etmiştir.

Müteakiben muhafazakâr mebuslardan B. Guentın Hoog B. Çemberlayn'in politikasını şiddetle müdafaa etmiştir.

Berlin, 20 (A.A.) — Yarı resmî bir menbadan bildiriliyor:

Londra, 20 (A.A.) — Star gazetesi, B. Çemberlayn'in iç ve dış politikası ile artık mutabık olmadıklarını beyan eden ve 53 muhafazakâr mebusun mürekkep bir gurup teşekkül ettiğini bildirmektedir.

ALMAÜYA FEDAKARLIĞI KABUL ETMİYOR

Alman mahfilleri, B. Çemberlayn'in

Avam Kamarasındaki nutkunda, Almanyanın bir İngiliz - Alman işbirliğine varmak ve bütün Avrupa devletleri ile birlikte müşterek bir sulh politikası takip etmek hakkındaki arzusunun tevafuk edecek tarzda söz söylemiş olmasını büyük memnuniyetle telâkki etmişlerdir. Fakat Berlinde B. Çemberlayn'in yeniden Almanyadan fedakârlık talep etmesinin mânası anlaşılamamaktadır. Senelerden beri aynı talep devam etmek te ve sanki şimdiye kadar Almanyanın bu politikasına realite edilmesine hiçbir yardımda bulunmadığı havası yaratılmaktadır. Çek buhranından ve büyük bir hüsnüniyetle Almanyanın Münih anlaşmasını imzasından sonra, Almanyada B. Çemberlayn'in ileri sürdüğü fikirlere müşabih fikirlerin artık bir daha tekrar edilmeyeceği zannolunuyordu.

Birçok Alman mahfillerinden bildirildiği gibi, eğer Almanya, İngilterenin hakkı olan müstemlekeleri elinde tutmuş ve iade etmek istememiş bulunsaydı veya Alman gazeteleri ve Alman ajansları, daimi surette İngiltere aleyhinde neşriyat yapmış olsalardı, bu talep belki haklı olabilirdi.

Halbuki, malûm olduğu üzere Alman gazeteleri, ancak İngilizlerin Alman dahili işlerine karıştıkları veya İngiliz gazetelerinde müzmer fikirler veya yanlış haberler çıktığı zaman, tenkitlerde bulunmaktadırlar.

Bu sebeplerden dolayı bu sefer de ilk teşebbüsün Almanya tarafından alınması lüzumu kolay kabul edilecek bir keyfiyet değildir.

Başvekil

İzmir Belediye Reisini kabul etti

Ankara, 20 (A.A.) — Başvekil Celâl Bayar bugün İzmir belediye reisi doktor Behçet Uz'u kabul etmiş ve kendisiyle gerek İzmir'in imarına ve gerek sair hususata ait işler hakkında görüşmüştür.

Behçet Uz öğle yemeğini Başvekil ile birlikte yemiştir.

İzmir belediye reisi Ankaradaki ikametinden istifade ederek, muhtelif vekâletlerle İzmir'i alâkadar eden muhtelif işler hakkında temaslarda bulunacaktır.

Kayserili'ler

Ebedî Şefi bir daha andılar

Kayseri, 20 (A.A.) — Ebedî Şefi'nin Atatürk'ün Kayseriye ilk ayak bastığı günün 19 uncu yıldönümü, "Atatürk günü", resmî hususî teşekküllerin, okulların ve kalabalık bir halk kütlesinin iştirakile Cumhuriyet alanında kutlandı. Alanda heyecanlı söylevlerden sonra yurttaşlar Ebedî Şeflerine, rejime ve onun izinde yürüten Milli Şef İsmet İnönü'ne bağlılıklarını bir kere daha tekrarladılar. Bugünün onuruna halkevinde ayrıca tören yapıldı. Atatürk'ün hayat ve eserleri hakkında konferanslar verildi.

Fransa silâhlanıyor

Paris, 20 (A.A.) — Bahriye nazırı B. Campinchi gazetelere verdiği beyanatta 1939 yılı zarfında 355.705 tonlu 45 yeni gemi inşa edileceğini bildirmişti. Bu suretle 1930 dakilerle birlikte inşa halinde 130 gemi bulunacaktır. Dört adet 35 bin tonluk zirhlî, iki adet 10 bin tonluk tayyare gemisi, üç adet sekiz bin tonluk kruvazör ve müteaddit torpido, torpido muhribi, denizaltı ve küçük gemiler.

Haydut Alkapon

Newyork, 20 (A.A.) — Adliye makamları haydut Al Capone'un taşıdığı zihniyetin kendisinin tekrar tebliğ bir adam olmasını intaç edileceği mülahazasıyla hapishanedeki iyi hareketi dolayısıyla müddetinin ikmalından bir sene evvel serbest bırakılacağına dair yapılan vaadi geri almıştır.

4000 Yahudi Filistine gidiyor

Dantzig, 20 (A.A.) — Dantzig Yahudileri konferansı Dantzig'de bulunan bütün Yahudilerin memleket haricine gitmelerini kararlaştırmıştır.

Yahudilerin muhaceretle gelecek sonkânunun bîdayetine başlayacaktır. 4.000 kişilik dört muhacir kaflesi deniz yoluyla Filistine hareket edecektir. Söylendiğine göre İngiltere kontenjan harici olarak, Dantzig Yahudilerinin Filistine gidebilmesi için, hususî bir müsaadename verecektir.

Yunan Kralı Belçikada

Brüksel, 20 (A.A.) — Elenler kralı saat 9 da buraya gelmiş ve istasyonda Belçika kralı Leopold tarafından karşılanmıştır.

Kral Georges, doğrudan doğruya Brüksel kral sarayına gitmiştir.

Kendisi Belçikada kaldığı müddetçe burada oturacaktır. Bu gece, sarayda hususî bir ziyafet verilecektir.

İngiltere Harbiye Nazırı İstifaya mı davet ediliyor

Londra, 20 (A.A.) — Bazı gazetelerin bildirdiğine göre deniz aşırı memlekelerin üç harbiye, müstemlekât ve ticaret müsteşarı, harbiye nazırı Belisha'yı istifaya davet etmesi için başvekilî tazyik etmektedirler. Harbiye nazırı silâhlanma programının tatbikinde kâfi miktarda enerji gösterememekle itham edilmektedir.

Bu gazetelere göre üç müsteşar aynı sebepler dolayısıyla müdafaa işleri nazırının da istifası istenmektedir.

Atina'da hava müdafaa tecrübeleri

Atina, 20 (A.A.) — Dün akşam Atina'da hava müdafaa talimleri yapılmıştır. Halka derhal alınacak ihtiyat ve emniyet tedbirleri hakkında daha evvel den talimat verilmiştir.

Bütün imdat, emniyet ve hava müdafaa servisleri mükemmel bir tarzda işlemiş ve Atina hava müdafaasının çok müessir olduğu sabit olmuştur. Talimler 45 dakika sürmüştür.

Kadın işçiler

Bizde ve diğer memleketlerde mesai ne şekilde tesbit edilmiştir

Yazan : Samet Ağaoğlu

Tütün imalatihanesinde çalışan işçi kızlardan biri.

Bugünkü İş Kanunlarında hususî ehemmiyeti olan kadınların gece çalışması, uzun zaman çalışma müddetine bağlı bir mesele olarak telâkki edilirdi. Meselâ İngilterede 1844 tarihli kanun çalışma müddetine ve gece çalışmasına aitti ve kadınların sabah saat 5,5 tan akşam saat 8,5 a kadar çalışmasına müsaade ediyordu.

Gece çalışması umumiyetle anormal bir çalışmadır; bu itibarla her iki cins işçi üzerinde de fena tesirleri vardır. Bu tesir evi ve çocuğu ile meşgul olmak mecburiyetinde bulunan kadın işçi için ise daha çok fazladır.

Kadın işçilerin gece çalışmaları hakkında beynelmilel mukavele ve anlaşma lar vardır. İlk kongre 1890 senesinde Berlinde toplanmıştır. Bu kongre kadınların gece çalışmasını yasak eden bir tavsiyede bulunur. 1905 tarihli Bern konferansı bu kadınların gece hizmetine ait bir mukavele projesi hazırladı ve 1906 da Bernde imza edildi. Mukavele gece istirahatini devamlı olarak 11 saate tesbit etmiştir.

Umumi harpten sonra 1919 Vaşington konferansı yeni bir mukavele meydana koydu. Bu mukavele akşam saat 5 ile sabah saat 5 arasında 11 saatlik bir istirahat müddeti vazetti.

Bu müddet zarfında kadınların çalışması yasaktır. Ancak mukavele sanayi sahalarına münhasırdır ve aynı aile efradı tarafından görülen işleri istisna etmiştir.

1921 Ceneve konferansı aynı hükmün ziraat işlerine de teşmili hakkın da bir tavsiyede bulundu.

Beynelmilel iş konferansının bu mukavele ve tavsiyelerinden başka Cenubi Amerika devletlerinden Ketemala, Salvador, Honduras, Nigaraga ve Kostorika arasında aktedilen 1923 tarihli hususî bir mukavele vardır: Bu mukaveleye göre her yaştaki kadınların akşamın saat 19 'u ile sabahın saat 5 i arasında çalıştırılması yasaktır.

Muhtelif memleketlerin bu husustaki kanunlarına gelince Vaşington mukavelesini tayin eden Cenubi Afrika, Arjantin, Belçika, Bulgaristan, Fransa, İngiltere, Yunanistan gibi devletler mukavele prensiplerini tayin etmektedir.

Mukavele haricinde kalan devletlerin tatbik ettikleri kanunların hükümleri şöyle hülasa edilebilir:

1) Bazı kanunlar gece istirahatini kadınlar için 11, 12 ve bazan 13 saat olarak tesbit etmişlerdir.

2) Muhtelif kanunlar millî istihsalın nevine göre kadınların gece çalıştırılması yasaklığına istisnalar koymuşlardır. Meselâ Felemenk balık kurutma sanayiini, Yunanistan meyva konservası sanayiini istisna etmiştir.

Bizim kanuna gelince 50 inci madde

Göz hekimi
Dr. Murad Rami Aydın
Taksim — Talimhane, Tarlabası
caddesi No. 10 Urfa apt.
Tel: 41553

Mektep kitaplarınızı
VAKIT Yurdu satış yerinden kolaylıkla
tedarik edebilirsiniz

Günün meselesi:

3 aylık maaş alan dullar

Yoklama muamelesinin bugünkü şeklinden feryat ediyorlar

Anketi yapan : Suat Derviş

Geçen gün gazetelerde bir haber vardı.

Bu haber birçok Türk vatandaşlarını çektikleri büyük bir eziyetten kurtuldukları için ve bütün Türk vatandaşlarını da onları bu eziyetten halâs olmuş gördükleri için sevindirdi.

Bu haber aşağı yukarı şu idi:
"Şimden sonra mütekaidine maaş verilmesi için yapılan yoklama muamelesi kaldırılacak, yalnız fotoğraflı bir nüfus kâğıdıyla müracaat etmeleri işlerinin yapılması için kâfi gelecek aynı usulün dul ve yetimlere de tatbiki düşünülmektedir."

Maaş tevzii hakikaten bu nevi biçimsiz formalitelerle ekseriyetini yaşlı hem de çok yaşlı insanlar teşkil eden mütekait ve dullara bir işkenceden farksızdır.

Bu işkencelerden biri olan hattâ en başında gelen yoklama muamelesinin mütekaidine tatbik edilmeyeceğini öğrendiğim zaman bu pek kusurlu usulü bütün, bütün ortadan kaldıracak ve yerine daha iyi bir usul ikame edecek yeni bir anlayışın ilk adımı olarak telâkki ettim; ve üç aylıkların almak için ne kadar eziyet çektiklerini yakından bildiğim bazı sayın bayanlara bu haberi gahsen müjdelemek ve kendilerine de yapılan bu muameleden sarfınazar edilmesini isteyip, istemediklerini sordum. Aldığım cevabı sıra ile yazıyorum.

BAYAN ŞAZİMENT, ÜSKÜDAR ZİNCİRLİKUYU:

— Mütekaitlere, dullara ve yetimlere verilen maaşların tevzii için şimdiye kadar tatbik edilmekte olan usul mütemadiyen şikâyetleri mucip oldu. Nihayet usullerde birtakım tadilat yapıldı ve mehmaemken maaş yerlerindeki izdihamın önüne geçildi.

Fakat maaşların herkese tam gününde tevziine imkân bulunmuyor. Ben kendi hesabıma bu ay on üç gün geç maaş aldım. Bu nevi maaşları alan insanlarımız da görüyorsunuz, hep ihtiyarız. Bunun için üç ayda bir şehrin muhtelif semtlerinde yani hepimize göre kendi semtimizde maaş tevzi yerleri açılacak çöğümüz romatizmal ayaklarımızı sürterek bronşitli göğsümüzü kış soğugunun rüzgârlarına vererek iki üç saatlik yerlere gitmesek ve hele orada beklemesek. Olmaz mı?

İhtiyarız; fakat suçlu değiliz. Mütekaitlerden yoklama usulü kalkıyormuş. Ne hayırlı ve isabetli bir iş. Fakat ihtiyar dul kadınlar da bundan affedilemezler mi? Bu mümkün değil midir? İhtiyar bir kadının bütün bu işlerle uğraşması pek güç oluyor.

İhtiyar mütekaitleri düşünenler elbette onlar kadar ve belki de daha ihtiyar olan dullara, insaf edecek ve şu üç aylık maaş almağı bir felâket olmaktan kurtaracaktır."

BAYAN LUTFİYE, ÇEMBERLİ TAŞ:

— İhtiyar bir kadımdır. En ufak bir gelirim, yahut eli ekmek tutar bir çocuğum olsaydı vallahi, billahi, şu bana bağlanan maaştan vazgeçer, almak için bu ihtiyar halimde sakat ve nüzullü bacağımınla sürünmek değil, dönüp de bir kere bile suratına bakmazdım.

Ama gel gör ki kızım iyi kötü, az çok

ona muhtacım. Bütün nafakam o. Kudretim olsa, hasta olmasam bu ihtiyar halimde iş bile görürümdüm. Onu da yapamıyorum. Aldığım paranın lafı olmaz ama... çaresizlik.

Mütekaitlere yoklama yapılmıyacakmış, sizden öğreniyorum. Allah razı olsun. Fakat biz dullardan niçin bu nimet esirgeniyor. Bu hal bizim için bir nimettir; kimsem yok.

Şuna buna para ile vekâlet de yaptıraramam. Hasta, topal, her üç ayda bir değneğimi kaka kaka Eminönüne giderim. Ben eskiden Kadıköyünde otururdum. Nakil yaptıramadım o semt bana uzak geliyordu. Yakın olsun diye aklım sıra bankadan alıyorum. Fakat hata etmişim. Şimdi yoklama için, vize için, yok bilmem ne için bir yere; para almak için de bir başka yere gidiyorum.

Bir kere en basit çare bu! Malmüdürlükleri bankadan maaş alanlar için bana bir memur yollayamaz mı? Maaş zamanlarında bir hafta bir memur bankada oturup vizeyi yapabilir. Sonra semtlerine yollar.

Sonra da vize ile maaş aynı günde yapılmaz mı? Elbet de yapılır. Fakat bunun için biraz daha çok memur kullanmak lâzım. Üç ayda bir beş gün de, başka kalemler ihmal edilip şu ihtiyarla uğraşamaz mı? İhtiyar olmak bir hata mıdır? İnsan istediği gün ölemiyor ki! Vaktiyle hemen, hemen her okur yazar memur olurmuş. Kadına da bu suretlerle maaş bağlanırmış. Adamlarımız vaktiyle bir ticaret işi tutmasını bilmezlermiş. Öldükleri zaman bize para bırakmadılar, bu bizim kabaahatimiz midir? Herkes ihtiyar olacaktır. İhtiyarlara daha fazla hürmet, saygı ve hele, hele merhamet göstermek doğrudur. Şu mütekaidine acıyıp yoklama muamelesinden vazgeçen büyükler, bize de acımsınlar; şu üç aylık maaşları kolaylık la almamızı; sürünüp, dilenir gibi olma mamızı temin etsinler.

Geçen defaki aylığı aldıktan sonra tam üç gün yattım. İhtiyarız, merhamet ediyoruz.

BAYAN NURİYE, NİŞANTAŞ MEŞRUTİYET MAHALLESİ:

— Mütekaidinin yoklama muamelesi artık yapılmıyacakmış diyorsunuz. Bu haber beni sevindirdi. Doğrusu şu ihtiyar halimde çektiklerimden daha fazla, göğsünde istiklâl madalyesi taşıyan alif, sakat eski muhriplerin maaşlarını almak için maruz kaldıkları muamelelerden müteessir oluyordum. Ta.

(Lâtfen sayfa çeviriniz)

Bir kadın farmason

İngilterede bundan yirmi beş sene evvel teşekkül etmiş olan bir kadın farmason cemiyeti, üç gün evvel Londra'da toplanarak Seton Çalen isminde bir kadını "meşrûkî azam", olarak intihap etmiş ve makamına oturtmuşdur. Üç saat süren merasim esnasında bir takım garip kıyafetlere giren bu kadın farmasonlardan "kılıç taşıma", "rütbesini haiz bir azamı vazife", si başında görüyorsunuz.

— KURUNUN kitap şeklinde roman tefrikası —

28

KORKU GECESİ

— Demek ki istirahat ihtiyacı var, dedi. Başka bir şey tavsiye edemiyorsun öyle mi? Sadece istirahat?

— Evet, sadece istirahat!

— İcap ederse seni derhal Greyden otelinden çağırabilir miyim?

— Evet, evet... Affedersiniz ama, isminiz nedir?..

— Jermi!

— Jermi, öyle mi?

— Evet... Pekâlâ öyle ise doktor... İcap ederse ben sana telefon ederim. Gece hayır olsun.

Jermi, iri yarı doktoru kapıdan uğurlarken Key, kendi kendine gülümseyordu.

Key, henüz kendisini tanıştırmamın zamanı gelmediğine kanlı idi. Çok garip bir vaziyet karşısında bulunuyordu. Fakat tam bu sırada, Jermi'nin birdenbire kapıdan pencereye koşması daha garip olmuştu. Jermi bundan sonra Keye dönerek:

— Key! dedi. Sen burada kal. Kimseyi içeriye bırakma! Bir hâdiseye maruz kalacak olursan sığın da kullanabilirsin. Ben Dr. Gori'u takip edeceğim. Yalnız bu iş dolayısıyla değil... Birçok diğer sebepler var.

Bundan sonra Jermi tekrar pencereye fırladı. Açtı ve aşağıya tırmanmağa başladı. Arkasından Key bakıyordu. Onu ayakları yere basıncaya kadar seyretti. Jermi bundan sonra ona bir selâm

KORKU GECESİ

25

Fakat blöf yapmağa hazırlanıyorsun? Bana dün geceki adamın sen olmadığını söylemeye kalkışa, caksın değil mi? Dün gece tabanca kabzasıyla kafasına vurduğum adamın olmadığını, beni tehdit eden sen olmadığını...

— Azizim. Ben dün gece Porlok köyünden dışarı bir adım bile atmış değilim. Ve bunu isbat edebilirim.

Jermi manidar bir surette başını salladı ve cebinden bir sigara paketi çıkararak içinden bir tane çekti. Bir tane de Key Parrise verdi. Doktora uzatmadı. Sigaraların dumanları tavana doğru yükseldiği sırada Jermi yeniden konuştu:

— Sen de, ben de blöf yapıyoruz öyle mi? Şu kıza bir bakar mısın?

Diğer bir ismi Goldsteyn olan Dr. Gori, Key Parrise bakı. Yataktaki kıza her halde görmemiş olacaktı. Çünkü geldi geleli mütemadiyen Jermi ile meşgul oluyordu.

Bir müddet baktıktan sonra Key Parrise soru:

— Beni siz mi çağırttınız?

Fakat Jermi yatağa işaret ederek:

— Bu kız değil, dedi... Burada, yatakta yatan kıza gösteriyorum.

Geçen üç dakika içinde Jermi süratle düşünlüyor, aklından binbir türlü şeyler geçiriyordu.

Susuzdere cinayeti failleri yakalandı

Yemeni sayesinde ele geçirilen Arap Murat, sıkı bir isticvaptan sonra cinayeti itiraf etti

On gün evvel Hasköyde Kalaycıbahçe deresi ile teliş istasyonu arasındaki susuz dere içinde hüviyeti meçhul bir ceset bulunmuş, yapılan muayenede bunun yedi sekiz gün önce öldürülmüş olduğu anlaşılmıştı.

Cinayet mahallinde hiç bir ipucuna rastlanmamıştır. Müddeiumumi muavinlerinden B. Feridun Bagana derhal tahkikata başlamış ve bu esrarengiz cinayetin failini meydana çıkarmak için faaliyete geçmiştir.

Cesedin muayenesinde başına vurulan iki taşla kafa tası patlatılmak suretiyle öldürülmüş olduğu anlaşılmıştır. Maktulün üzerinde kısa bir don bir gömlek ve ayak ucunda da kullanılmış bir çift yemeni bulunmaktaydı.

İlk önce maktulün hüviyetini tesbit etmek icap ettiğinden kim olduğu ancak ayak ucunda bulunan yemeniden anlamak mümkün olacağı düşünülen müddeiumumi muavin B. Feridun Bagana, bu yemeniyi kimin yaptığını tesbit edilmesi için lazım gelenlere emir vermişti.

Polis İkinci şube müdürlüğü derhal yemeniyi hangi yemenicinin yaptığını tesbit için faaliyete geçmiş ve bir gün içinde maktulün ayak ucunda bulunan yemeninin Topkapıda Tekirdağlı Onnik tarafından yapılmış olduğu tesbit edilmiştir.

Onniğe bu yemeniyi kimin için yaptığını sorulmuş, Onnik:

— Bana 24 saat müsaade edin, düşünüyüm, aradan epey zaman geçti, demmiştir.

Filhakika yirmi dört saat sonra Onnik bu yemeniyi Topkapı dışında Takyecilerde oturan inekçi İbrahim'in yanında çıkarıp İhsan adında birine yaptığını söylemiştir. Oturduğu yer bulunarak isticvap edilen İbrahim, İhsan'ın kendi yanında çıkarıp bu-

kat, tabii onların işi olunca şimdi geriye biz dollar kalıyoruz. Ben kendim kuvvetini kaybedecek kadar ihtiyarlanmış bir kadın değilim. Böyle olmaklığımın bütün bu muameleler beni çok yoruyor. Bu muameleler beni bu kadar yorduktan sonra, kendim için, on beş hattı yirmi, yirmi beş yaş büyük olan ihtiyar kadınlara bunun bir yorgunluk değil bir işkence olduğunu tahmin edebiliyorum. Ve yalnız üç aylık maaş alan dollar namına değil bütün insanlık namına bu maaş tevzii ve yoklama muamelelerinin çok daha basitleştirilmesi ni temenni ediyorum.

SUAT DERVİŞ

lunurken 20 gün evvel ayrıldığını, onun şimdi Ahmet adında biriyle arkadaş olduğunu söylemiştir.

İhsan'ın Ahmetle arkadaşlık yapmakla beraber Kâğıthane köyünde mandıracı Mahmud'un yanında bulunduğu tesbit edilmiştir.

Ahmet sorguda İhsan'ı iyi tanıdığını, İhsan'ın Topkapı civarında bahçelerde çalışan arabacı Arap Murat ile beraber gezdiklerini söyleyerek şunları ilâve etmiştir:

— Bu Arap Murat ile Küçükpazar ve Aksaray taraflarında bazı gizli randevu evlerine giderlerdi. Hatta İsmail kahvesinde Arap Murat, bundan on beş gün önce Topkapıda Kör Hasan ve İhsan bir müddet oturduktan sonra gene gizli evlerden birine gittiler. Beni de beraber götürmek istemişlerdi. Ben mandıraya döndüm."

Bu ifade üzerine Kör Hasan, Arap Murat ve onların arkadaşları Remzi adında üç kişi gene Topkapı dışında yakalanmışlardır. Tahkikat neticesinde Remzinin annesiyle kızkardeşinin cesedin bulunduğu yere yakın bir evde oturduğu ve Remzinin hemşiresinin Topkapı dışında görüldüğü de tesbit edilmiştir.

Sıkı bir isticvaba tâbi tutulan bu şüpheli kimselerden Murat bütün vaziyeti itiraf etmiştir.

Arap Murat, cinayetin yapıldığı günün akşamı Topkapıda İsmail'in kahvesinde arkadaşları Remzi, İhsan, Kopuk Ahmet ve Kör Hasanla kahve içtiklerini, sonra hep beraber bir randevu evine gitmeğe karar verdiklerini, yalnız Ahmed'in yolda ahıra gitmek üzere ayrıldığını söylemiştir.

— Yolda iki şişe 75 lik, üç şişe de 21 lik rakı aldık. İçer içe sahile indik. Haliçten bir sandalla Halıcıoğlu'na geçtik. Remzinin evinin karşısındaki tehta mahallede orada bir bir çıkardı." demmiştir.

Neticede İhsan Arap Murat'ın başına taş vurmak suretiyle öldürüldüğü, Remzinin de elbiselerini soyarak tekrar Topkapıya döndükleri anlaşılmıştır.

Yalnız bir yemeni ile katillerin pek kısa bir zamanda elde edilmesi, İkinci şubenin cidden büyük bir muvaffakiyeti olarak kaydetmek lâzımdır.

Bilhassa şube müdürü B. Nevzat, cinayet masası komiseri Abdürrahman, komiser Alişan, Cemal, ko-

Görülmemiş soğuklar Londrada 25 kişi öldü, birçok nehirler dondu Karadenizde fırtına Vapurlar Sinop limanına sığındı

Üç dört gündüzenberi Karadenizde devam eden fırtına dün öğleden sonra fazlalaşmıştır. Fırtına yüzünden yola bir türlü devam etmek imkânını bulamayan ve Büyükdere'de demirleyip kalan birçok vapurlar dün öğleden sonra havanın hafiflemesiyle beraber Karadenize hareket etmişlerdir. Aynı suretle Sinop, Amasra ve Zonguldak limanlarına fırtına dolayısıyla çıkmış vapurlar da dün limanımıza gelmek üzere yola çıkmışlardır. Bu vapurun bugün limanımıza gelmesi beklenmektedir.

Diğer taraftan can kurtaran istasyonlarından Denizbanka ve diğer deniz teşekküllerine gelen telgraflarda kendilerini muavenete sevkedecek hiç bir kaza olmadığı bildirilmiştir.

Son günlerde havanın gayrimuntazam gitmesi dolayısıyla birkaç gündüzenberi devam edip gelen grip salgını şiddetini arttırmış bulunmaktadır. Bütün dairelerde, okullarda ve evlerde grip yüzünden hasta olanların sayısı oldukça çoalmıştır. Okullarda bu yüzden devam etmeyen talebinin adedi yüzde 40'ı bulmaktadır.

Sihhat işleri direktörlüğü hastalığın ilerlemesini önlemek üzere tedbirler almaya başlamıştır.

Sinop, 20 (A.A.) — Karadenizde dün başlayıp sabaha kadar devam eden şiddetli bir fırtına olmuştur. Bu yüzden İstanbul'dan kalkan Karadeniz vapurları ineboluyu tutamamış ve Trabzon'dan İstanbul'a dönen Güneysu vapuru da Samsun'da iş yapamamış, her iki vapur da Sinop limanına iltica etmiştir. İnebolu yolcuları karaya çıkarılmış, Samsun yolcuları aktarma edilmiştir.

İTALYADA

Roma, 20 (A.A.) — İtalyanın şimalinde ve ortasında soğuklar hüküm sürmektedir. Venedik kanalında buz parçaları yüzmektedir. Milan'da kar birkaç kadem irtifakındadır. Alp dağlarına çok miktarda kar yağdığı için P. L. M. hattı trenlerinin seyrüseferi seyrekleşmiştir.

YUGOSLAVYADA

Belgrad, 20 (A.A.) — Dün Glaube tepesinde sıfırın altında 22 derece kaydedilmiştir. Tuna havzasında rüzgâr şiddetle esmeğe devam etmektedir. Yugoslavya sahillerinde bu havalide pek nadir olarak sıfırın altında 5 derece kaydedilmiştir.

İNGİLTEREDE

Londra, 20 (A.A.) — İngiliz adalı miser muavinlerinden Şükrü ve Rıza tahkikatı mümkün olduğu kadar süratle bitirmişlerdir. Zabıtamızı tebrik ederiz.

rında soğuklar devam etmektedir. Hararet 23 derece Fahrenheit'ta durmaktadır. Hava nezareti eksperlerinin bildirdiklerine göre soğuklar Noelden sonraya kadar devam edecektir.

Bu sabah Londra'ya gene kar yağmıştır. Şehrin dış mahallelerinin büyük bir kısmı karlarla örtülmüştür.

25 KİŞİ ÖLDÜ

Londra, 20 (A.A.) — Halen İngiltere hüküm sürmekte olan harikulâde soğuktan ölenlerin sayısı şimdiye kadar yirmi beşi bulmuştur.

Londra, 20 (A.A.) — Soğuk, bugün şiddetini daha ziyade arttırmıştır. Hararet derecesi inmekte devam etmekte olup hiç olmazsa 48 saate kadar hiçbir değişiklik beklenilmemektedir.

Londra mahallelerinin ekserisine mebzul miktarda kar yağmıştır. Fakat esmekte olan soğuk rüzgâr karların birikmesine mani olmuştur.

Pas de Calais boğazında soğukla beraber fırtına da hüküm sürmektedir. Ostende'de vapura binmiş olan 120 yolcu, vapura bindikleri anıtan itibaren 19 saat sonra karaya çıkmadan evvel üç defa boğazı geçmek mecburiyetinde kalmışlardır. İki saat içerisinde soğuktan iki kişinin ölmüş olduğu haber verilmiştir.

BULGARİSTANDA

Sofya, 20 (A.A.) — Bulgaristanda iki kişinin soğuktan ölmüş olduğu haber verilmiştir. Memleketin her tarafında son derece şiddetli kar yağmaktadır. Memleketin her yerinde münakalat kesilmiş olduğu gibi şiddetli bir fırtınanın hüküm sürmekte olduğu Karadenizde de seyrüseferin inkıta uğramıştır.

Kar, bazı dağlık muntakalarda sekiz kadem boyuna çıkmıştır.

LEHİSTANDA

Varşova, 20 (A.A.) — Bütün Polonyada soğuk dalgası devam etmektedir. Vasatı suhnet derecesi sıfırın altında 18 santigrattır. Vilno civarında termometre 30 dan aşağı düşmüştür. Vistola nehri kısmen donmuştur. Nehrin üzerinde vapurlar işleyememektedir. Puck muntakasında Baltık denizi sahilinden itibaren 4 kilometrelik bir mesafeye kadar donmuştur.

Dün akşam Polonya sahillerinde şiddetli bir kar fırtınası hüküm sürmekte idi.

Hamburg, 20 (A.A.) — Buzlar ve doğu rüzgârları sebebiyle suların çekilmesi yüzünden Yukarı Elbede seyrüsefer tatil edilmiştir.

Hitlerin kitabı

(Baş tarafı 2 incide)

manlığı kurtaracak olan politika Şanghay ve Vilâdivostoka kadar olan yerleri Alman hâkimiyeti altına alabilmeğdir. Bir gün bu profesör Hes'i görmek maksadile hapisaneye gelmiş, Hitler, Hes ve profesör Hanshofer bir odada üç dört saat münakaşa etmişler ve Hitler bu görüşmeden sonra profesöre büyük bir bağlılıkla bağlanmıştır. Profesör gittikten sonra yazmaya başladığı "Mücadelem.", kitabının bir çok yerlerini Hitler tadi ederek yeniden kaleme almıştır. Meselâ profesör İngiltere ile dostlaşmayı tavsiye etmiş ve Hitler bunu kabul etmiştir. Binaenaleyh, hapisanenin bir odasının üç kişisi arasında yapılan bir görüşme Hitlerin önünde yeni ufuklar açmış ve yakın arkadaşları Emil Morise bu ufulardan aldığı ilhamları yazı makinesiyle yazdırdıktan sonra kitabına ilâve etmiştir. Fakat kitabın henüz birinci kısmı ikmal edilmemiş Hitler serbest bırakılarak Berline dönmüştür. 1925 senesinde nasyonal sosyalizmin (Führer) kışır Beobahter) gazetesi günlük olmuştur. Hitlerin arkadaşları kitabın ikmal için ricaya başlamışlar ve Hitler ısrar üzerine Berhtesgaden'de bu günkü hususi kâşanesinin bulunduğu yerdeki kulübeyi satın alarak inzivaya çekilmiş ve kitabı orada tamamlamıştır. Harpte zehirli gazlardan çıkan ve boğazı sakatlanan Hitlerin burunlarının havası iyi gelmiş ve kitabın ilk kısmı bitirilmiştir. Kitap yazılırken dört beş arkadaş Hitler'e yardım etmiştir. Yazılışından on üç sene sonra bu kitap Hitleri devletten aldığı maaşı reddedecek kadar zenginleştirmiştir. Bütün bunlar Hitlerin Münhen isyanındaki muvaffakiyetsizliği yüzünden olmuştur.

Venedikli tüccar

(Baş tarafı 7 incide)

56 milyon altın frank olan bir serveti eline almamıştı ve tüccarın mallarından ve alacaklarından toplayacaktı.

Bugünkü varislerin iddia ettiklerine göre bu para Venedik bankasında idi ve 1796 da Napolyon İtalyayı işgal ettiği zaman Venedik bankasındaki para Fransaya nakledilmişti. O zaman Jan Tierri'nin varisleri, bu paraya hakları olduğunu, çünkü Venedik bankasından "3000 süvarinin muhafazası altında Fransaya getirilen 22 araba, altının büyük bir kısmını Venedikli tüccarın servetinin teşkil ettiğini iddia ediyorlar.

1800 senelerindenberi muhtelif tarihlerde Fransız hükûmetinin bu mesele ile alakadar olduğu ve davaya baktığı görülmüştür ve bugün davaların raporları mevcuttur. Fakat, hiçbir varisler haklarını isbat edememişlerdir.

Venedikli tüccarın varislerini toplu bir halde ortaya çıkaran dava 1820 senesinde açılmıştı. Madam Morel isminde bir kadın Avusturya imparatoruna müracaat etmiş, o zaman Fransadaki varisler de ortaya çıkmışlardı.

Fakat son zamanlarda varislerden biri bu meseleyi halle azmetmiştir ve varislerin hüviyetlerini tesbit için hükûmetten beklemiyerek bunu bizzat kendisi yapmaya karar vermiştir.

M. Grues ismindeki bu zat senelerce, bir tarihçi gibi, bütün İtalyayı gezmiş, Venedikte mahut tüccarın oturduğu evde oturmuş, sonra Macaristana, Rusya, Hollandaya, Belçikaya giderek, Venedikli tüccarın ahdadını birer birer arayıp bulmuş ve tesbit etmiştir.

M. Grues hazırladığı bu nüfus kütüğünü Fransız hükûmetine vermiş ve bu delille dayanarak, artık Jan Tierri'nin mirasına hak iddia edebileceklerini ileri sürmüştür.

Bu nüfus kütüğüne göre, Venedikli tüccarın varisleri bugün 1560 kişidir; istenilen mirası da paranın bugünkü kıymeti üzerinden 50 milyar franktan fazladır.

Varisler bu parayı alabilecekler mi, alamayacaklar mı? Bu, henüz malûm değildir...

26 KORKU GECESİ

Bir kere dün gece kır ortasında tesadüf ettiği adamın bu Dr. Gori olduğuna emindi.

Dr. Gori, Dün gece köyden ayrıldığını söylüyordu. Fakat bunu isbat için her halde hileye müracaat edecekti.

Jemi, bir tesadüf eseri olarak Greyden otell vakalarının ardında yatan adamı, dolapları çeviren herifli bulduğuna kanıdı. Gerci henüz cereyan eden vakaların mahiyetini tamamen bilmiyordu. Kendisini çağıran Pek adındaki adamı görmüş de, güldü. Bununla beraber, yatakta baygın yatan kızın, bütün bu hâdiselerin can noktası olduğunu da hissediyordu.

Jermi, doktor Gori'den kızı muayene etmesini ve lâzımgelen tıbbî tedavide bulunmasını istedi.

Onun tedavi tarzına da dikkat edecekti. Fakat Dr. Gori'un baygın kıza bakar bakmaz ne hale gireceğini bittabi düşünmemiştir. Zira doktor, yatağa yaklaşıp da dalga dalga saçları arasında kül benizli güzel kıızı görür görmez, yüzü sapsarı oldu. Ve korku içinde almanca olarak:

— Mayn got! (Aman yarabbi!...)...

Diye haykırdı.

Key Parris bu sözü işitir işitmez, bütün vücudunun ürperdiğini hissetti. Jermi'nin de seşine tuhaf bir soğukluk gelmişti. Jermi sordu

— Eski bir tanıdığınız mı doktor?

Gori heyecanla aynı sözleri tekrar etti:

KORKU GECESİ

— Eski bir tanıdık mı?... (Sonra bütün söylediklerine ve söyleyeceklerine pişman olmuş gibi haykırarak) Hayır, hayır... Birisine benzettim.

Jermi:

— Bilmem ama, dedi. Bana yalan söylüyorsunuz gibi geliyor.

Dr. Gori yavaş yavaş itidalini elde ederek taktiki kızı doğru yaklaştı. Nabzına baktı. Fakat öylebir halli vardı ki, yatan kız, küçük bir hayat eseri gösterecek, kımıldayacak olsa, sanki üç metre geriye fırlayacaktı. Tetikte duruyordu.

Jermi doktor olmadığı halde daha iyi muayene edebilirdi.

Dr. Gori kızın nabzını yokladıktan sonra, âdeti bir rüya içerisinde konuşuyormuş gibi bir şeyler mırıldanarak, kızın göz kapaklarını kaldırdı. Gene yavaş yavaş ve âdeti mihaniki surette hareket ederek Jermiye döndü:

— Bu kızın ihtirahate ihtiyacı var, dedi. Sadece istirahat onu iyi eder. Odaya bu genç bayandan başka kimse girmemelidir ve kimse onu yattığı yerden kımıldatmamalıdır.

Dr. Gori bundan sonra gözlerini Jermiden ayırarak Key'e çevirdi. Daha sonra Keyden de ayrılarak, boşluğa bakmağa başladı.

Baygın kıızı görür görmez düştüğü helecan- dan hâlâ kurtulamamıştı.

Jermi ayağın... oldukça hızla yere vurarak:

Mektep kitaplarınızı
VAKIF Yurdu satış yerinden kolaylıkla
tedarik edebilirsiniz

Dünkü Hava

Yeşilköy Meteoroloji İstasyonundan alınan malûmata göre; hava yurdun Ege, Trakya ve cenup bölgelerinde kapalı ve mevsim yağışlı, diğer bölgelerde kapalı geçmiş, rüzgârlar Doğu Anadolu'da sakin kalmış, Trakya ve Ege bölgelerinde şimall, diğer yerlerde şarkî istikametten orta kuvvette, Karadenizde kuvvetlice esmiştir.

Dün İstanbul'da hava kapalı geçmiş, rüzgâr şimalden saniyede 8-10 metre hızla esmiştir. Saat 14 de hava tazyiki 762.5 milimetre idi. Sühnet en yüksek güneşte 13.6 gölgede 9.5 ve en düşük 5.4 santigrat kaydedilmiştir.

Dr. Necaeddin Atasagun

Sabahları 8,30 a kadar ve akşamları 17,20 de İleli Tayyare Apt. 2 nci daire No. 17. Okuyucuları mızdan para almaz. Tel: 23953

TERZİ

Yavuz Sezen

Paris Kadın, Erkek Terzilik Akademilerinden diplomalı. Beyoğlu - Parmakkapı 113, Türk foto evi üstünde.

1938

Resimli

Hafta'nın

15 inci sayısı çıktı

Müvezzilerden arayınız

Limanda

BUGÜN KALKACAK VAPURLAR

(Anafarta — 18 Bartına), (Marakaz — 9 Mudanyaya), (Trak — 8.15 Bandırmaya), (Mersin 20 Bandırmaya), (Kemal — 15 Ayvalığa) kalkacaktır.

GELECEK VAPURLAR

(Uğur — 16.15 İzmitten), (Marakaz — 20.35 Mudanyadan), (Trak — 22.15 Bandırmadan) gelecektir.

HALK OPRETI

Bu akşam saat (9) da

(İÇİCE)

Perşembe: Halk gecesi

Reji: Raşit Rıza

Müzik: Seyfettin Asal

Büyük Macar balesi

Pek yakında (ezaiS.GE)

PEK YAKINDA

(Büyük Operet)

ALEMDAR SINEMASI

İKİ FİLM

Günahkâr kızlar;

Düşman maskesi altında...

Şehir Tiyatrosu

DRAM KISMI

21-12-938 Çarşamba

günü akşamı 20,30 da

VINDSORUN

ŞEN KADINLARI

İstiklâl caddesinde

Komedi kısmı

21-12-938 Çarşamba

gündüz saat 14 de

ÇOCUK TİYATROSU

21-12-938 Çarşamba

günü akşamı 20,30 da

DAMA ÇIKMIŞ

BİR GÜZEL

TURAN TİYATROSU

BU GECE

(Yavrunun gecesi)

Ses Kraliçesi Hamiyet

Yüceses ve arkadaşları

Sanatkar Nasit,

Cemal Sahir

BATAKHANE

Komedi 3 perde

E. SADİ TEK tiyatrosu

Taksiminde (Bu gece)

(SEKİZİNCİ)

Komedi 4 perde yakın

da büyük mihli bir eser

İNSAN MABUT

Türkiye pamuklu dokuma ve pamuk ipliği fabrikaları anonim şirketinden:

PAMUK İPLİĞİ SATIŞI

Kayseri bez fabrikası malı

12 No.

Paketi

415 Kuruş

Nazilli basma fabrikası malı

16 "

"

480 "

Ereğli bez fabrikası malı

24 "

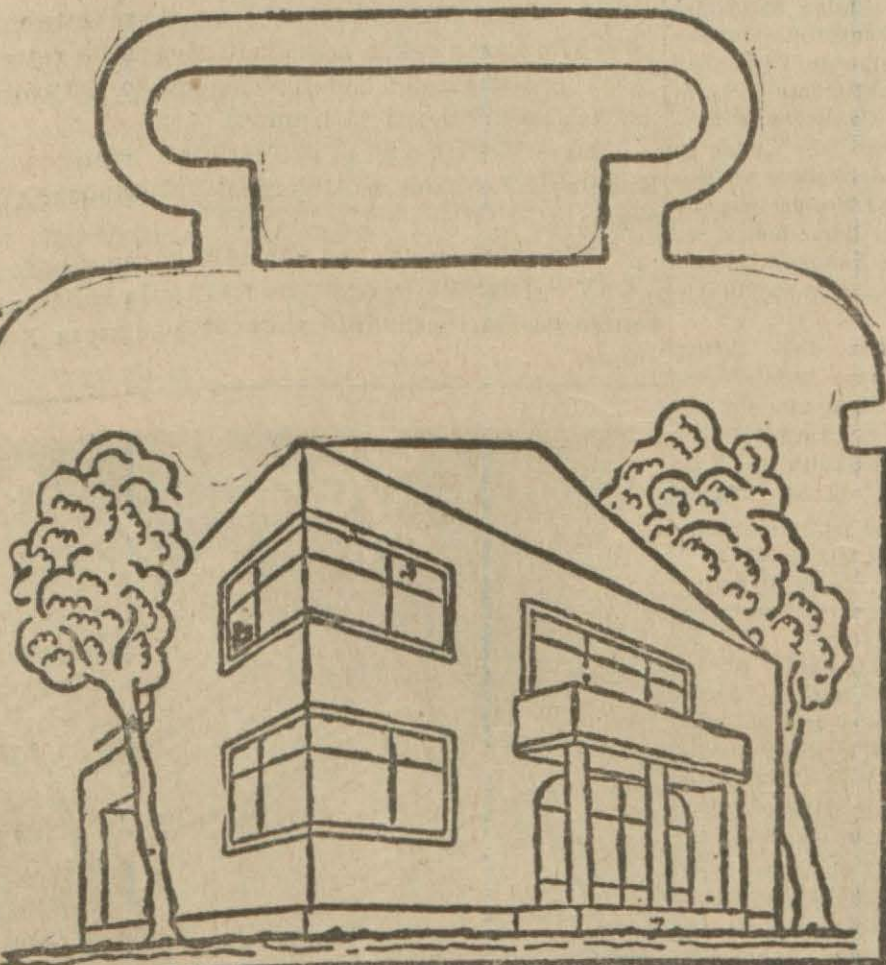
"

580 "

Fiyatlarla fabrikada teslim şartıyla satılmaktadır.

İpekli müstehliklerinin yukarıda yazılı fabrikalara gönderecekleri bedelleri mukabilinde ihtiyaçları nisbetinde iplik siparişi verebilecekleri ve 24 numaranın ince ve muhtelif maksatlara yarayabilecek pamuk ipliği müstehliklerinin de ihtiyaçlarını gene ayrı şartlarla yalnız Ereğli fabrikasına sipariş edebilecekleri ilân olunur.

BUGÜN KUMBARANIZA ATACAGINIZ 5 KURUŞ

YARIN KURACAGINIZ EVİN TEMELİDİR

T. C.
ZİRAAT BANKASI

Neden Aspirin?

Çünkü ASPIRİN senelerdenberi her türlü soğukalgınlıklarına ve ağrılara karşı tesiri şaşmaz bir ilâc olduğunu isbat etmiştir.

ASPIRİN in tesirinden emin olmak için lütfen markasına dikkat ediniz.

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum İdaresi İlanları

Muhammen bedelleri miktar ve vasıfları aşağıda yazılı iki grup malzeme her grup ayrı ayrı ihale edilmek şartıyla 3. 1. 939 salı günü saat 10,30 da Haydarpaşada gar binasındaki komisyon tarafından açık eksiltme suretile satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin kanun un tayin ettiği vesalk ve her gruba ait hıızalarında yazılı muvakkat teminatlarla birlikte eksiltme günü saatine kadar komisyona müracaatları lâ zımdır.

Bu işe ait şartnameler Haydarpaşada gar binasındaki komisyon tarafından parasız olarak dağıtılmaktadır.

1 — Muhtelif miktar ve eb'atta 3 kalem abdesthane ve hamam malzemesi muhammen bedeli 1010 lira muvakat teminatı 75 lira 75 kuruştur.

2 — 500 adet tahta el arabası muhammen bedeli 2750 lira muvakat teminatı 206 lira 25 kuruştur. (9166)

...

Muhammen bedeli 18425 lira olan sabit ve seyyar telgraf makina ve yedekleri 31-1-1939 salı günü saat 15,30 da kapalı zarf usulü ile Ankara'da idare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek isteyenlerin 1381,87 liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikalari ve tekliflerini aynı gün saat 14,30 za kadar komisyon reisliğine vermeleri lâ zımdır.

Şartnameler parasız olarak malzeme daresinden, Haydarpaşa tesellüm ve sevk şefliğinden dağıtılacaktır. (9163)

...

İlk yapılan eksiltmede talibi çıkm adığından muhammen bedeli (22000) lira olan ve Haydarpaşa limanında bulunup mütemadi cereyanla çalışmakta olan vıng ve transbordörlerin bütün elektrik tesisatını mütenavip cereyan tesisatına tahvil işi 30.12.1938 cuma günü saat 15 de pazarlıkla Ankara'da idare binasında ihale edilecektir.

Bu işe girmek isteyenlerin kanunun tayin ettiği vesikalari ve bu işe bağlanabilecek fenni iktidara malik bulunduklarını natik nafia vekâletinden almış bir vesikayı hamilen aynı gün ve saatte komisyona müracaat etmeleri lâ zımdır. Ehliyet vesikası isteyen taliplerin en az eksiltme gününden sekiz gün evvel yazı ile vekâlete müracaat etmeleri lâ zımdır. Aksi taktirde müracaatlar nazarı itibara alınmaz ve vesikası olmıyanlar pazarlığa iştirak edemezler. İhale üzerinde kalan müteahhidin ihale bedeli üzerinden yüzde 15 nisbetinde katı teminat vermesi lâ zımdır.

Şartnameler Ankara'da malzeme dairesinden ve Haydarpaşada tesellüm şefliğinde görülebilir. (9144)

Operatör Dr. Cafer Tayyar KANKAT
ŞİŞLİ CERRAHI KLİNİĞİ

Havadar hususî hastanesi

Umumi cerrahî, (erkek ve kadın ameliyatları) doğum, ve modern (dimağ, sinir, nuhaşevki, ve estetik) gençleştirme, yüz buruşuğu, meme, karın sarkıklığı ameliyatları. Ameliyathane ve pan suman masrafı alınmaz, zarureti hal olanlara çok ehven fiat...

Şişli meydanı No. 201 Telefon 35.26

Dr. Hafız Cemal

Dahiliye mütehassısı. İstanbul Divanyolu. No. 104. Tel: 22398

Dr. İrfan Kayra

RÖNTGEN MÜTEHASSISI

Türbe, Bozkurd kıraathanesi karşısında eski Klod Farer sokak No. 8 - 10. Öğleden sonra 3 ten 7 ye kadar.

